

Marina Hornnes

«Samarbeid mellom barnevern og skole»

Ansattes erfaringer og forslag til endringer

**Masteroppgave i barnevern
OsloMet – storbyuniversitetet
Fakultet for samfunnsvitenskap**

OsloMet – storbyuniversitetet , Fakultet for samfunnsvitenskap
Oslo 2022

Sammendrag

Masteroppgaven undersøker og drøfter de ansatte i barneverntjenesten og skolen sine erfaringer med samarbeidet dem i mellom. Her vil taushetsplikten stå sentralt i drøftingen.

Oppgaven ser på hvilke endringer som kan gjøres for at samarbeidet skal fungere bedre.

Oppgavens problemstilling er:

«Hvordan opplever ansatte i barneverntjenesten og skolen samarbeidet dem i mellom og hvilke forslag har de til endringer som kan forbedre samarbeidet?».

Med følgende analytiske spørsmål:

- *Hvilke utfordringer peker de ansatte i barneverntjenesten og skolen på i forbindelse med samarbeidet dem i mellom?*
- *Hva ser de ansatte i barneverntjenesten og skolen på som utfordrende med tanke på taushetsplikten og samarbeidet?*
- *Hva kan gjøres annerledes, både fra skolen og barnevernets side, for at samarbeidet skal bli bedre?*

Hovedformålet med undersøkelsen er å utforske hvordan barneverntjenesten og skolen samarbeider, samt finne ut hvilke erfaringer de ansatte har med samarbeidet og hva de synes kan endres på slik at skolen og barnevernet får et bedre samarbeid.

I denne oppgaven har jeg anvendt kvalitativ metode med semi-strukturerte intervjuer. Det empiriske materialet består av individuelle intervjuer med seks informanter. Informantene er tre ansatte i barneverntjenesten og tre ansatte på skolen. Her er det fokus på opplevelser, erfaringer, refleksjoner de forskjellige informantene har med samarbeidet. Analysen av datamaterialet viser at de ansatte opplever at samarbeidet kan være utfordrende, spesielt med tanke på taushetsplikten, men også med tanke på kunnskap om hverandres lovverk. De ansatte kommer også med en del forslag til hvilke endringer som kan gjøres for at samarbeidet skal fungere bedre. Jeg opplever at de ansatte er reflekterte i sin rolle og bevisst på hva som kan gjøre for at samarbeidet kan bli bedre.

OsloMet – storbyuniversitetet, Fakultet for samfunnsvitenskap

Oslo 2022

Abstract

The master's thesis investigates and discusses child welfare workers and the school's experiences with collaboration between them. The discussion will revolve around the duty of confidentiality. The thesis investigates what changes could be made to improve teamwork.

The thesis's problem is:

"How do personnel in the child welfare system and school's collaboration experience in between, and what suggestions do they have for adjustments that can improve collaboration?"

The following are some analytical questions:

- *What obstacles will employees from the child welfare system and the school confront as a result of their collaboration?*
- *What do employees in the child welfare system and at the school consider to be the most difficult aspects of their duties of confidentiality and cooperation?*
- *What can the school and the child welfare service do differently to increase cooperation?*

The survey's main goal is to learn more about how child welfare and schools collaborate, as well as what staff have experienced and what they think may be altered to improve collaboration. I used a qualitative method with semi-structured interviews in this thesis. Individual interviews with six informants make the empirical material. The informants are three employees from the child protection system and three from the school. The focus here is on the numerous informants' perspectives, reflections, and encounters with the collaboration. The analysis of the data material reveals that employees find collaboration difficult, particularly when it comes to the responsibility of confidentiality, but also when it comes to knowing each other's laws. Employees also give a few suggestions for improvements that may be done to improve teamwork. Employees, in my experience, are self-aware of their roles and what can be done to promote teamwork.

OsloMet – storbyuniversitetet, Fakultet for samfunnsvitenskap

Oslo 2022

Forord

I arbeidet med denne masteroppgaven og masterstudie har jeg tilegnet meg ny og viktig kunnskap som jeg tar med meg videre. Jeg har utforsket hvordan de ansatte i ulike barneverntjenester og ulike skoler arbeider, og dette har gitt meg en ny innsikt i deres arbeid. Spesielt med tanke på muligheter og begrensninger. Jeg ser frem til å ta med meg kunnskapen videre i arbeidslivet.

Jeg vil takke alle informantene som har delt av sine erfaringer. Jeg vil takke min veileder Janne Thu Ilstad som har bidratt med kloke og nødvendige tilbakemeldinger hele veien. Takk til familie som har lest korrektur og kommet med innspill.

Oslo 16. mai 2022

Marina Hornnes

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
Abstract	3
Forord	4
Innledning	7
<i>Avgrensninger</i>	9
<i>Oppgavens oppbygning</i>	9
<i>Forskning vedrørende taushetsplikt og samarbeid mellom skole og barnevern</i>	11
Bakgrunn og teori	13
<i>Faktorer som kan fremme samarbeid</i>	13
<i>Faktorer som kan hemme samarbeid</i>	14
<i>Virkelighetsforståelse i samarbeid</i>	15
<i>Ledelsens betydning for samarbeidet</i>	15
<i>Foreldres involvering i samarbeidet</i>	16
<i>Taushetspliktens betydning for samarbeidet</i>	17
<i>Barnets beste og barnevernets taushetsplikt</i>	18
<i>Forholdet mellom opplysningsplikt og taushetsplikt</i>	19
<i>Samtykke til å dele opplysninger</i>	21
Metode	22
<i>Vitenskapsteoretisk retning</i>	22
<i>Fenomenologisk tilnærming</i>	22
<i>Kvalitativ metode og det semi-strukturerte intervjuet</i>	23
<i>Utvalg</i>	25
<i>Presentasjon av informantene</i>	26
<i>Gjennomføring av intervjuer og transkribering</i>	27
Analyse	28
<i>Tematisk analyse</i>	28
Steg 1	29
Steg 2	29
Steg 3	29
Steg 4	30
<i>Validitet og reliabilitet</i>	31
<i>Forskningsetiske overveielser</i>	32
Presentasjon av funn	34
<i>Veiledning fra barnevernet til skolen</i>	34
<i>Forslag til forbedringer når det gjelder veiledning fra barnevernet til skolen</i>	36
<i>Ulik forståelse av barnets situasjon og behov</i>	38

<i>Forslag til forbedringer når det gjelder ulik forståelse av barnet</i>	<i>40</i>
<i>Forankring av samarbeidet i ledelsen.....</i>	<i>41</i>
<i>Forslag til forbedringer når det gjelder forankring av samarbeidet i ledelsen</i>	<i>42</i>
<i>Taushetsplikten.....</i>	<i>43</i>
<i>Forslag til forbedringer når det gjelder taushetsplikten</i>	<i>47</i>
Oppsummering av funn	48
Diskusjon.....	49
<i>Veiledning fra barnevernet til skolen.....</i>	<i>49</i>
<i>Ulik forståelse av barnets situasjon og behov</i>	<i>54</i>
<i>Forankring av samarbeidet i ledelsen.....</i>	<i>58</i>
<i>Taushetsplikt.....</i>	<i>60</i>
Avsluttende betraktninger.....	67
Litteraturliste	69
Vedlegg	75
<i>Informasjonsskriv og samtykkeskjema</i>	<i>75</i>
<i>Intervjuguide ansatte i barneverntjenesten</i>	<i>76</i>
<i>Intervjuguide ansatte i skolen.....</i>	<i>77</i>
<i>NSD godkjenning</i>	<i>78</i>

Innledning

Samarbeidet mellom barnevern og skole kan være utfordrende. En studie gjort av Kjellevold (2003) og Strøm (2007) viser at noe som kan være utfordrende når barnevernet og skolen skal samarbeide er blant annet taushetsplikten. Formålet med denne masterstudien er å få mer kunnskap om samarbeidet mellom barnevernet og skolen, samt finne ut av hva som er utfordrende med samarbeidet og hvilke forslag de ansatte fra barnevernet og skolen har til endringer i samarbeidet. Når jeg skriver barnevernet i denne oppgaven snakker jeg om det kommunale barnevernet, altså barneverntjenesten.

Studien kan være med på å fremme økt kunnskap om samarbeidet mellom barnevernet og skolen. Studien gir også innsikt i lærernes og barnevernsansattes egne refleksjoner rundt hva som kan bli gjort annerledes for at samarbeidet skal kunne bli enda bedre. En grunn til at jeg anser dette som et viktig tema er fordi barnevernet og skolen har et tett samarbeid, det er dermed viktig å sette fokuset der samarbeidet kan bli bedre.

Jeg anser studien som viktig fordi skolen er en arena der barna oppholder seg mesteparten av tiden etter hjemmet. Dermed blir skolen en viktig informasjonskanal for barnevernet. Skolen er også en viktig sosialiseringsarena for barna. Samarbeidet er viktig både for å sikre den enkelte elev sitt læringsutbytte på skolen og for å ivareta et grunnleggende prinsipp i barnevernet: «Barnets beste.» Dersom et barn under barnevernstiltak skal få et godt læringsutbytte på skolen er det avhengig av at barnevernet og skolen samhandler for å følge opp det enkelte barnet.

Samarbeid mellom skolen og barnevernet er også viktig for å få en likere forståelse av hva barnet har behov for - for eksempel i skolen i form av ekstra oppfølging etc. For barn som lever i utsatte livssituasjoner vil barneverntjenesten være en av skolens viktigste samarbeidsinstanser. At skolen og barnevern har et godt samarbeid er viktig for barnet fordi det er med på å skape trygghet, stabilitet og forutsigbarhet. Det vil være avgjørende at barnevernet og skolen har et samarbeid preget av tillit, åpenhet og respekt. Dette vil kreve at begge instansene har kunnskap om hverandres oppgaver, lover, ansvar og roller (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, 2016). Min studie undersøker blant annet hvilke forslag barnevernkonsulentene og lærerne mener kan være med på å gjøre samarbeidet bedre. Ved at

samarbeidet mellom barnevernet og skolen blir bedre kan dette igjen føre til at barn med tiltak fra barnevernet får en bedre omsorg og skolesituasjon.

Ifølge Backe et.al (2014) kommer det frem at som voksne har barn med barnevernserfaring oftere enn andre vanskelig for å oppnå et tilfredsstillende utdanningsnivå, stabil inntekt, egen bolig og stødige relasjoner (Backe et.al, 2014). Videre viser forskning at for å bedre skolepresentasjonene til barn med tiltak fra barnevernet nevnes det blant annet et tett og forpliktende samarbeid mellom tjenestene (Seeberg et.al, 2013). Det kan for mange barn være utfordrende å mestre skolen. Grunner til dette kan være at barna har hatt alvorlige opplevelser i livet. Skolen kan samtidig være en viktig arena for barna, en arena for utvikling, læring, sosialt og faglig. For at man skal ivareta disse elevene ser jeg på det som nødvendig at skolen og barnevernet har et tett samarbeid.

Barnevernet og skolen utøver sitt profesjonelle arbeid ut ifra to forskjellige lovverk. De forholder seg også til taushetsplikten ut ifra to forskjellige lovverk (Kjønstad, 2014). Det er sannsynlig at dette vil være med på å påvirke samarbeidet. Derfor vil jeg i denne studien også undersøke hvordan den profesjonelle taushetsplikten kan påvirke samarbeidet mellom barnevernet og skolen.

Studien er basert på erfaringer og opplevelser fra ansatte i skolen og barnevernet om samarbeidet mellom de to instansene, i tillegg til forslag til hvordan dette samarbeidet kan bli bedre. Studiens problemstilling er:

«Hvordan opplever ansatte i barneverntjenesten og skolen samarbeidet dem i mellom og hvilke forslag har de til endringer som kan forbedre samarbeidet?».

For å kunne utforske hovedproblemstillingen har jeg formulert følgende forskningsspørsmål:

- *Hvilke utfordringer peker de ansatte i barneverntjenesten og skolen på i forbindelse med samarbeidet dem i mellom?*
- *Hva ser de ansatte i barneverntjenesten og skolen på som utfordrende med tanke på taushetsplikten og samarbeidet?*
- *Hva kan gjøres annerledes, både fra skolen og barnevernets side, for at samarbeidet skal bli bedre?*

Avgrensninger

En mulig begrensning for studien er at informantene fra barneverntjenesten og skolen i denne studien ikke samarbeider med hverandre, men med andre skoler og andre barneverntjenester. Dermed vil ikke svarene fra informantene være sammenlignbare. Det er imidlertid også en styrke ved studien, da den på denne måten gir innblikk i flere samarbeidsforhold mellom barneverntjenester og skoler, enn tilfellet ville ha vært dersom informantene fra skolen og barnevernet samarbeidet med hverandre. Informantene i studien har i tillegg god erfaring med samarbeidet mellom barnevernet og skolen og kommer med mye kunnskap om hvordan samarbeidet fungerer.

En annen begrensning er at det kan være mange informantgrupper som kan tenkes at sitter med verdifull informasjon om samarbeidet mellom barnevern og skole, som ikke er trukket inn i studien. Det kan for eksempel være sosiallærer eller skoleledelsen. Jeg har imidlertid begrenset utvalget mitt til lærere og barnevernsansatte i 4 kommuner, med den begrunnelsen at jeg ønsket å utforske hvordan lærerne og barnevernsansatte oppfatter samarbeidet.

Oppgavens oppbygning

Jeg har delt inn oppgaven i syv kapitler. I kapittel 2 presenterer jeg hvilken forskning som er gjort på feltet «samarbeidet mellom skole og barnevern.» I kapittel 3 blir bakgrunn og teori presentert. Her presenterer jeg generell teori om samarbeid, faktorer som fremmer samarbeid, faktorer som hemmer samarbeid, virkelighetsforståelse, ledelsens betydning på samarbeidet, barnets beste og barnevernets taushetsplikt, foreldres involvering i samarbeidet og foreldresamarbeid. I metodekapittelet beskriver jeg vitenskapsteoretisk retning, kvalitativ metode og det semi-strukturerte intervjuet, utarbeidelse av intervjuguide, utvalg, gjennomføring av intervjuer og transkribering. I analysekapittelet beskriver jeg tematisk analyse som valg av analysemetode, validitet, reliabilitet, egen forskerposisjon og etiske avgjørelser. I kapittel 6 vil jeg presentere funnene som er gjort i studien. Etter presentasjonen av funnene vil jeg drøfte funnene sett opp mot relevant teori. Avslutningsvis vil jeg komme med avsluttende betraktninger – samt forslag til videre forskning.

Tidligere forskning

Ifølge en rapport NOU 2000:12 er barnevernet avhengige av å samarbeide med andre offentlige instanser for å kunne løse sine oppgaver. Samarbeidspartnere som barnevernet anser som de viktigste er ifølge denne studien er helsestasjon, skole, barnehage og PPT. Målt i møteaktivitet er helsestasjonen og skolen barnevernets viktigste samarbeidspartnere (NOU 2000:12).

Det er gjort en del forskning på samarbeidet mellom barnevern og skole og hva som er svakhetene og utfordringene med samarbeidet. Det er blant annet vel dokumentert at samarbeidet mellom barneverntjenesten på den ene siden og lærere på den andre siden kan være utfordrende (Baklien 2009, Hesjedal et al., 2015, Eriksen & Germeten 2014, Christensen & Godø 2021, Stang et.al 2013).

Ifølge Baklien (2009) kan utfordringene med samarbeidet mellom barnevern og skole dreie seg om to typer hindringer, den første typen handler om det konkrete. Dette kan være manglende ressurser som gjør det vanskelig å følge opp konkrete saker - samt å bruke tid på samarbeid. Taushetsplikten blir også trukket frem som utfordrende for samarbeidet - da i form av at kommunikasjonen fra barnevernet til for eksempel skolen blir hindret av en for streng fortolkning av taushetsplikten. Den andre typen hindringen av samarbeidet dreier seg om den virkelighetsforståelsen partene har. Oppfatninger av de andre gir grunnleggende rammebetingelser for å få til endring, og for å bygge samarbeid (Baklien, 2009).

Ifølge Eriksen & Germeten (2014) mener sosialarbeidere og lærere at for å lykkes i samarbeid trekkes det frem følgende som særlig betydningsfullt: personlig engasjement, god samarbeidsatmosfære og møtepunkter mellom profesjonene vil ha en betydning for om man kommer i gang med samarbeidet. Å ha et godt forhold til foreldre og barn er også betydningsfullt for å oppnå et bra samarbeid. Det viktigste verktøyet for å få til et godt samarbeid er at foreldre gir samtykke til samarbeid. For å få til et godt samarbeid mellom skolen og barnevernet trekkes synlighet også frem som en viktig faktor (Eriksen & Germeten, 2014). Når foreldre opplever å ha en oversikt over hvilke opplysninger som skal gis, hva

samtykke innebærer og at de er trygge på at den som ber om samtykke vil dem vel, vil foreldre og barn sjelden avvise et samtykke (Eriksen & Germeten, 2014).

Dersom barnevernet informerer om sin virksomhet og gir mulighet til å drøfte saker anonymt, kan det være med på å styrke samarbeidet. Skolen etterlyser bredere kunnskap om barneverntjenesten og hvordan de arbeider - samt flere og tidligere meldinger (Eriksen & Germeten, 2014).

I en studie gjort av Christensen & Godø (2021) kommer det frem at en samarbeidsutfordring mellom skole og barnevern er at lærerne har opplevd å ikke få veiledning eller tilbakemelding i etterkant av bekymringsmeldinger. Lærerne understreker at de ikke er nysgjerrige på barnas konkrete problemer, men at de kan føle seg usikre i møtet med elevene som sliter. Uenighet om hvilken informasjon man kan og bør dele med hverandre, kan føre til frustrasjon og vanskeligere samarbeidsklima. En avklart ansvarsfordeling mellom profesjonene synes å bidra til at profesjonene kan hjelpe hverandre, ikke bare dele byrder, men også ta noen byrder vekk fra hverandre. Studien viser videre at samarbeidet mellom skolen og barnevernet fungerer bedre nå, men at det ikke alltid har vært sånn (Christensen & Godø, 2021).

Forskning vedrørende taushetsplikt og samarbeid mellom skole og barnevern

Det er viktig at barn, ungdom og foreldre har tillit til skolen og barnevernet. Når det samarbeides mellom etater blir det ofte meddelt private opplysninger om dem saken gjelder. Kjønstad (2014) hevder at dette kan være med på å sette tilliten på prøve.

En av årsakene til at samarbeidet og kommunikasjonen er dårlig mellom barnevernet og skolen kan være taushetsplikten, men ifølge Stang et al. (2013) oppleves taushetsplikten ikke som et hinder for samarbeid. Her kommer det frem at hovedproblemet blant informantene er holdninger eller rutiner. Informantene peker blant annet på problemet ved at det ikke blir innhentet samtykke fra foreldrene for å utveksle informasjon eller at man vurderer situasjonen ulikt, samt holdningene til samarbeid. Studien viser i tillegg at til tross for at samtykke fra foreldre blir innhentet blir likevel ikke alltid opplysninger delt. Informantene i studien opplever at den enkelte instansen gjør egne vurderinger med tanke på hvilke opplysninger som skal deles og at samarbeidet derfor blir preget av personlige relasjoner.

Det er imidlertid gjort ulike funn med tanke på taushetsplikten. En studie gjort av Kjellevold (2003) og Strøm (2007) viser at taushetsplikten kan være utfordrende med tanke på samarbeid. Dette skyldes at kommunikasjonen fra barnevernet til for eksempel førskolelærere kan bli hindret grunnet for streng fortolkning av taushetsplikten (Kjellevold 2003, Strøm 2007). Studien til Baklien (2009) viser at lærerne og barnehageansatte ser på barnevernet som et lukket system og at dette knyttes til barrierer som blant annet taushetsplikten.

Studiene som her er nevnt dreier seg om samarbeidet mellom barnevernet og skolen og hva som er utfordrende med samarbeidet. Forskningen på feltet sier derimot lite om hva som kan gjøres for å forbedre samarbeidet og hvilke forslag de ansatte har til endringer, basert på deres egne erfaringer med samarbeidet. Min studie vil bidra til supplerende kunnskap vedrørende samarbeid mellom skole og barnevern. I tillegg vil studien bidra med ny kunnskap om hva som kan gjøres for å bedre samarbeidet. Det denne studien tilfører den allerede eksisterende forskningen, er informantenes egne forslag til tiltak som kan forbedre samarbeidet mellom skole og barnevern.

Bakgrunn og teori

Her vil jeg presentere relevant teori som er med på å belyse temaet samarbeid mellom barnevern og skole. Jeg vil først se på hvilke faktorer som fremme samarbeid, deretter vil jeg se på faktorer som kan være med på å hemme samarbeid. Videre vil jeg se på hvilken betydning det har for samarbeidet mellom skole og barnevern at man har en felles virkelighetsforståelse. Ledelsens betydning for samarbeidet, foreldrenes involvering i samarbeidet, taushetsplikts betydning for samarbeidet, barnets beste og barnevernets taushetsplikt, forholdet mellom opplysningsplikt og taushetsplikt og samtykke til å dele opplysninger vil også bli gjennomgått.

Faktorer som kan fremme samarbeid

Godt tverrfaglig samarbeid er en viktig forutsetning for å skape et miljø der alle inkluderes og opplever fellesskap og mestring. Det vil kunne forebygge at problemer utvikler seg, eller at de blir større enn nødvendig. Mangel på samarbeid er en utfordring som kan føre til at viktig og nødvendig informasjon ikke kommer frem til dem som trenger den og at barn dermed ikke får den hjelpen de har behov for.

Når fagpersoner skal samarbeide er det mange faktorer som må være til stede for at samarbeidet skal lykkes. Ifølge Glavin og Erdal (2018) må ledelsen på arbeidsplassen skape en kultur som fremmer samarbeid. Det må også arbeides med å skape et felles verdigrunnlag. For at samarbeidet skal være til barnets beste, må det være åpenhet og trygghet til å ta opp forhold som skaper konflikter på et tidlig stadium. Den tredje forutsetningen dreier seg om samarbeidskompetanse. Å kunne øke samarbeidskompetansen og legge opp en plan for opplæring. Manglende eller dårlig samarbeid får de alvorligste konsekvensene for barnet eller ungdommen (Glavin & Erdal, 2018).

Noen faktorer som kan være med på å fremme samarbeid er klare og realistiske mål, klart definerte roller, sterk ledelse, styring på tvers av tjenester og gode systemer for deling av informasjon. I studien til Steihaug & Loeb (2007) kommer det i tillegg frem at undervisning og veiledning fra andre tjenesteytere i kommunene kan medføre kompetanseheving i andre tjenester og samtidig bedre det tverrfaglige samarbeidet (Steihaug & Loeb 2007). Drugli (2008) peker i den forbindelse på at den som gir veiledning må kunne gi undervisning i temaer som er av betydning for arbeidet med barnet. Videre blir det påpekt på at det er viktig

at veiledningen er konkret og handlingsrettet, slik at det blir en støtte i det daglige arbeidet man står oppe i. Veiledning kan være helt nødvendig for å fremme samarbeid, for å ta vare på mennesker som har en vanskelig arbeidssituasjon og sikre faglig kvalitet i arbeidet. Tillit til andre fagfolk kan bidra til å finne løsninger bli trukket frem som en viktig faktor for et godt samarbeid (Flaten et al., 2013).

Faktorer som kan hemme samarbeid

Faktorer som kan være med på å hemme samarbeid ifølge Majumdar (2006) og Steihaug & Loeb (2007) er mangel på tydelighet og mål, uklare roller, mangel på opplæring og svak ledelse. Usikkerhet rundt hva resultatet av et samarbeid vil innebære kan også være noe som hindrer et vellykket samarbeid. Ulike oppfatninger av regelverket for taushetsplikt kan gjøre informasjonsdelingen mellom tjenestene vanskelige (Majumdar 2006, Steihaug & Loeb 2007).

Ødegård et. al (2015) viser at det kan oppstå unødvendige vanskeligheter i forbindelse med samarbeid dersom forventningene til hverandre er utydelige. Vanskeligheter med samarbeid kan dreie seg om hvordan «problemet» blir forstått. Ulik problemforståelse kan gi helt forskjellige forventninger til hvordan et samarbeid skal forløpe. Mangel på felles problemforståelse kan være problematisk, men trenger ikke å være det, fordi forskjellige perspektiver kan åpne for nye løsningsalternativer (Ødegård et. al, 2015. Eidsheim, 2001).

Ifølge Ødegård og Willumsen (2012) er dårlig dialog og møteledelse, uklare mål og roller, samt å holde igjen kunnskap og informasjon faktorer som kan være med på å hemme samarbeid. Et samarbeid kan også fungere dårlig dersom deltakerne har negative relasjoner til hverandre - som f.eks. mangel på respekt og mangel på vilje til samarbeid. Dårlige relasjoner mellom deltagerne i samarbeidet og tilfeldig planlegging er faktorer som kan skape et konfliktfylt samarbeid (Ødegård & Willumsen, 2012). I studien til Fossum et al. (2015) kommer det frem at hemmende faktorene i et samarbeid også kan være få møteplasser, ansvarsforskyving, uenighet i iverksetting og forståelse av tiltak, samt mangel på koordinering.

Virkelighetsforståelse i samarbeid

Ifølge Baklien (2009) har man med seg mange forutinntatte forestillinger om hverandre når man går inn i et samarbeid. Dette kan virke negativt for samarbeidet. Dersom man har en dårlig opplevelse med en instans så kan dette gi ringvirkninger over tid hvis dette ikke blir korrigert. Man kan fort danne egne definisjoner av samarbeid ut ifra egen virkelighetsforståelse. Dersom man gjør dette kan det være med på å vanskeliggjøre samarbeidet i praksis. For å forstå hva som vanskeliggjør samarbeid mellom barneverntjenesten og andre må man ha mer kunnskap. For eksempel om dynamikken i prosessene mellom skolen på den ene siden og barneverntjenesten på den andre siden (NOU 2000:12).

Det er viktig at det åpnes opp for dialog og kritisk refleksjon mellom barnevernet og skolen. Dersom dette ikke skjer kan samarbeidet oppleves som utfordrende. Dersom man ikke forstår hverandres oppfatning av hva samarbeid handler om og hva slags forventninger man har til hverandre så kan dette være med på å skape konflikt mellom aktørene, da aktørene også mest sannsynlig vil prioritere ulikt (Baklien 2009).

Dersom man skal jobbe mot en felles virkelighetsforståelse kan det være hensiktsmessig å ha en ledelse som kan veilede samarbeidsgruppen i en viss retning (Midsund, 2005). Det vil derimot være vanskelig å gjennomføre samarbeidet på en god måte dersom barnevernet eller skolen ikke har en vilje til å jobbe sammen. En felles virkelighetsforståelse er en viktig forutsetning for å planlegge og utvikle tjenester sammen.

Skolen må kunne ta ansvar for å trekke inn andre instanser når det er nødvendig. De må kunne samarbeide med disse fagpersonene slik at barnet får den hjelpen det har behov for. Man må være i stand til å vite hvor grensene går for ens egen kompetanse, for deretter å søke hjelp fra andre ved behov. Dersom lærerne ser på barnets lesevaner helt isolert og ikke sjekker ut andre forhold for å få andre perspektiver, kan det føre til at man for eksempel ikke får avdekket en bekymringsfull omsorgssituasjon (Drugli, 2008).

Ledelsens betydning for samarbeidet

Ledelsens struktur kan være med på å påvirke samarbeidets prosesser – som igjen kan ha betydning for hjelpen som gis til barna. At skolens ledelse sikrer at de ulike profesjonene har

utviklet en felles forståelse for hensikten med samarbeidet er et sentralt premiss for samarbeid. Det krever også at de ulike profesjonene utvikler en forståelse for både egne og andres kjernekompetanser (Borg et al., 2015).

Moe (2015) har gjort en studie der samarbeidet mellom barnevern og barnehage blir undersøkt, men der mye av informasjonen er overførbart til skolen. I studien kommer det frem at det er viktig for de ansatte i barnehagen å vite hvem barnevernlederen er. Barnevernleder og barnehagestyrer sier at det bør satses på å styrke fokuset på samarbeid på et overordnet ledernivå slik at det blir mer forpliktende (Moe, 2015). Også Glavin og Erdal (2018) påpeker viktigheten av at ledelsen er involvert i samarbeidet. Ledelsen må støtte opp om samarbeidet og bør på alle nivåer ta ansvar for utvikling av samarbeidet. Lederen må også ha evnen til å skape en hensiktsmessig kultur på arbeidsplassen for å oppnå resultater av arbeidet. Det pekes på at samarbeidet bør forankres i ledelsen for at det ikke skal være avhengig av enkeltpersoner. Ifølge Eriksen og Germeten (2012) er det ledelsen på skolen som har det administrative ansvaret og som har hovedkontakten med ulike instanser når det gjelder samarbeid. I de tilfellene der skolen sender bekymringsmeldinger til barnevernet blir ofte bekymringsmeldingen sendt fra ledelsen (Eriksen & Germeten, 2012).

Foreldres involvering i samarbeidet

Dersom foreldrene gir samtykke til at barnevernet og skolen kan utveksle taushetsbelagt informasjon, kan det bidra til at man tidlig i prosessen får involvert foreldrene i arbeidet. Foreldre kan da føle seg mer delaktige og slipper å føle seg overkjørt av et helt hjelpeapparat som har mye samarbeid på tvers av instanser, uten at foreldrene vet om det. Det vil som oftest være nødvendig å ha foreldrene med i samarbeidet som aktive aktører for at hjelpen skal bli god nok. Da er det viktig at foreldrene er innforstått med samarbeidet mellom skolen og barnevernet (Glavin & Erdal, 2018. Drugli, 2008).

Erfaringer viser at det er mulig å få til et tverrfaglig samarbeid mellom barnevernet og skolen innenfor dagens lovverk dersom man ønsker det. Dette gjelder særlig hvis man samarbeider godt med foreldrene. Det er mange som vegrer seg for å innkalle foreldre til samtaler om bekymring, da de er redde for at samarbeidsforholdet skal ryke (Drugli, 2008).

Når lærere skal ta opp en bekymring for et barn eller ungdom, utløses ofte en engstelse for hvordan læreren kan ta opp bekymringen med foreldrene. Foreldre kan i slike samtaler

oppleve kommunikasjonen med læreren som kritikk. Årsaken kan knyttes til de ansattes engstelse for å få en dårligere relasjon med foreldrene når de kontakter barneverntjenesten (Drugli 2008). Ifølge Baklien (2009) kan konsekvensene ved å melde ifra til barnevernet få følger både for foreldre og lærere. Konsekvensene for foreldrene kan være at tiltak fører til at de blir fratatt omsorgen for sine barn, mens konsekvensene for lærerne kan være at tiltakene utløser en forverret relasjon til foreldrene.

Moe (2015) har gjort en studie som omhandler samarbeid mellom barnevern og barnehage, men der funnene likevel kan være overførbare til skole. Studien viser at barnehagestyrerne og barnevernlederen syntes identifisering med foreldrene kan gjøre det vanskelig for ansatte i barnehagen å melde ifra til barneverntjenesten. Derfor var de opptatte av at det er et lederansvar å bistå i krevende samtaler og ta ansvar for meldinger til barnevernet.

Samarbeid med foreldrene er en forutsetning for å lykkes i arbeidet med å tilrettelegge for barna på en måte som ivaretar deres interesser. Det at foreldrearbeidet har fått en stadig mer sentral plass, stiller profesjonsutøverne overfor nye utfordringer. Profesjonsutøverne må i større grad sette foreldrenes ståsted i fokus. Mye tyder på at det skal mye til før foreldrene selv krever mer og et annet samarbeid fra profesjonsutøverne (Drugli 2008).

En god strategi for å heve kvaliteten på samarbeidet mellom foreldre og skole kan ifølge Davies (2013) innebære kompetanseheving av lærerne. I en rapport om lærerrollen kommer det frem at lærerne etterspurte mer kunnskap om foreldresamarbeidet i utdanningen (Dahl et.al, 2016). Barnevernet og skolen er i mange tilfeller avhengige av tilliten til foreldrene når de skal samarbeide, for eksempel i forbindelse med å få samtykke fra foreldrene. Det vil derfor være en fordel for skolen og barnevernet å få mer kunnskap om foreldresamarbeidet og hvordan man kan fremme et godt samarbeid med foreldrene.

Taushetspliktens betydning for samarbeidet

Når spørsmålet om taushetsplikt oppstår, er det som regel tre hovedaktører i bildet; den som gir opplysninger, den som mottar opplysningene og den som det er spørsmål om å gi opplysninger til. Det finnes en rekke begrensninger i- og unntak fra- taushetsplikten. Man kan skille mellom tre unntak: lovbestemt unntak, samtykke og anonymisering (Kjønstad, 2014). Barne- og familiedepartementet, referert til i Eriksen & Germeten (2014), uttrykker at taushetsplikten kan være en barriere som hindrer et godt tverrfaglig samarbeid. Eriksen & Germeten (2014) hevder taushetsplikten skal være mer et gode enn til hinder for et godt

samarbeid. For å få dette til, bør de ansatte som samarbeider ha god kompetanse om hvilke regler vedrørende taushetsplikt som de må forholde seg til og hvilke unntak som fritar dem fra reglene.

Barnets beste og barnevernets taushetsplikt

Den forvaltningsmessige taushetsplikten er en generell taushetsplikt som gjelder for alle som utfører tjenester eller arbeid for offentlige forvaltningsorganer, medregnet barneverntjenesten og skolen (Forvaltningsloven, 1967, §13). Barnevernet har imidlertid snevrere begrensninger i bvl. §6-7 tredje ledd (Barnevernloven, 1992, §6-7). Gjennom barnevernloven har barneverntjenesten en mer omfattende taushetsplikt enn sine samarbeidspartnere (Eriksen & Germeten 2014). I barnevernet omfatter taushetsplikten også opplysninger om fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerforhold, yrke, bopel og arbeidssted (Barnevernloven, 1992, §6-7).

I barnevernloven (1992) understrekes det at samarbeid med andre etater er av stor betydning på barnevernsområdet. I barnevernloven §3-2 står det:

«Barneverntjenesten skal medvirke til at barns interesser ivaretas også av andre offentlige organer. Barneverntjenesten skal samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når dette kan bidra til å løse oppgaver som den er pålagt etter denne loven. Som ledd i disse oppgavene skal barneverntjenesten gi uttalelser og råd, og delta i den kommunale og fylkeskommunale planleggingsvirksomhet og i de samarbeidsorganer som blir opprettet.»

(Kjønstad, 2014).

Kommunikasjonen må skje innenfor de rammer som settes av bestemmelser om taushetsplikt og opplysningsplikt. Ellers er det viktig at samarbeid skjer med hjemmel i samtykke. De viktigste grunnlagene for å kunne gi opplysninger for eksempel mellom skole og barnevern, er samtykke fra foreldre og/eller barnet, og at opplysningene blir anonymisert før de gis på drøftingsmøtet (Kjønstad, 2014).

Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i arbeid med barn. Det vil si at myndighetene må sikre at alle handlinger og beslutninger som berører barn gjøres med

utgangspunkt i hva som er til det beste for barnet. Ansatte i skoler og barneverntjenester skal i alle deler av sitt arbeid ha barnets beste som overordnet prinsipp (Eriksen & Germeten, 2014). De ansatte må vurdere i hvert enkelte tilfelle hva som ansees for å være til det enkelte barns beste. Det vil ikke være nok å ta utgangspunkt i hva som er bra for barn generelt gjennom for eksempel å henvise til forskning om barn. Hva som er barnets beste er imidlertid en skjønsmessig og vanskelig vurdering. Det vil være mange momenter som spiller inn, for eksempel barns forutsetninger og behov, barns tilknytning til foreldre og barnets framtidsutsikter (Eriksen & Germeten, 2014).

Det er viktig at det tas hensyn til hva som er barnets beste med tanke på praktiseringen av reglene. Taushetsplikten skal bli brukt til å verne barnet, samtidig som det skal ivareta dets interesser. Innholdet i hva som er barnets beste vil være preget av den enkelte fagperson forståelsesmåter, kunnskapssyn, erfaringer og tolkninger av barns perspektiv. I saker der det er vesentlig å fremme barnets eget perspektiv, vil det være avgjørende at barnet får formidlet sin egen virkelighetsoppfatning og at det blir sett og hørt. Barnets opplevelse av situasjonen kan være forskjellig fra barnevernsarbeiderens fortolkninger og vurderinger. Begrepet barnets beste åpner opp for flere forskjellige tolkningsmuligheter, avhengig av kontekst. Dette kan være en medvirkende årsak til at barnets beste i noen tilfeller kan virke vilkårlige. (Brottveit 2014).

Før foreldre eller andre tar avgjørelser om personlige forhold for barnet, har barnet rett til å få informasjon og mulighet til å bli hørt. Retten gjelder fra barnet er i stand til å danne seg egne synspunkter. Barnets mening skal vektlegges etter alder og modenhet. Fra barnet er 12 år skal det legges stor vekt på hva barnet selv mener (Barne og familiedepartementet, 2019).

En viktig faktor er at alle parter må være trygge på at man ikke skal bryte loven og taushetsplikten, men det er også viktig at enkeltpersoner ikke skaper hindre for at barn får den hjelpen de har behov for, ved at man tolker lover og regler strengere enn nødvendig (Drugli 2008).

Forholdet mellom opplysningsplikt og taushetsplikt

I visse situasjoner pålegges lærere å gi fra seg opplysninger om barn og deres foreldre, enten uoppfordret eller via pålegg fra barneverntjenesten. I slike situasjoner viker reglene om

taushetsplikt. Begrunnelsen for opplysningsplikt er knyttet til at barnverntjenesten skal ha en mulighet for å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling skal få nødvendig hjelp (Det kongelige barne- og familiedepartementet, 2005).

Opplysningsplikten gjelder for alle instanser og tjenester, samt organisasjoner og private som utfører oppgaver for stat, kommune eller fylkeskommune. Eksempler på aktuelle instanser og tjenester er helsestasjoner, legekontor, sykehus, barnehager, skoler og politiet.

Opplysningsplikten foreligger når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller at det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker, Bvl. §6-4 annet ledd (Barnevernloven, 1992, §6-4). Når barneverntjenesten har adgang til å formidle opplysninger som i utgangspunktet er taushetsbelagte, innebærer det at barneverntjenesten er gitt en opplysningsrett.

Dersom barneverntjenesten finner det nødvendig for å fremme barneverntjenestens eller institusjonenes oppgaver, kan den videreformidle opplysninger til andre forvaltningsorgan. Dette for å forebygge vesentlig fare for liv, eller alvorlig skade for noens helse. bvl. §6-7 tredje ledd (Barnevernloven 1992, §6-7). Dette kan for eksempel være å gi skolen opplysninger om et barns omsorgssituasjon dersom barnevernet mener det er hensiktsmessig med skolens bistand for at en skal sørge for en tilfredsstillende omsorgssituasjon for barnet (Det kongelige barne- og familiedepartementet 2005).

Barnevernet blir ofte kritisert for å gi lite informasjon tilbake til dem som er pålagt å gi opplysninger til barnevernet. Helsestasjoner, barnehager og skoler opplever ofte at samarbeidet med barnevernet blir lite gjensidig. Når de har gitt informasjon om et barn, har de et behov for å få informasjon om hva som skjer videre med barnet (Drugli 2008).

I barnevernloven (1992) er det i følge §1-7 barnevernets plikt å samarbeide med barn og foreldre. I loven står det at de skal utøve sin virksomhet med respekt for og så langt som mulig i samarbeid med barnet og barnets foreldre. I henhold til lov om barnevern (1992) skal barneverntjenester både på kommunalt og statlig nivå forpliktet til å samarbeid med andre relevante tjenester. Eksempler på relevante tjenester er skoler, PPT og skolehelsetjenesten. De formelle rammene pålegger et ansvar for å koordinere tjenester som er til fordel for barna og deres familier.

Samarbeidspartnerne til barneverntjenesten ser det som problematisk at barnevernet har en mer utvidet taushetsplikt, da de mener det er til hinder for samarbeid. Samarbeidspartnerne til barnevernet oppfatter at det er problematisk at de selv utgir mye informasjon, men i liten grad får noe tilbake (Eriksen & Germeten, 2014). Samarbeidspartnerne ser på dette som utfordrende fordi dette kan gå utover hjelpen som gis til barna. Opplysningsplikten som lærerne har er med på å skape en åpning for kommunikasjon. Sett i sammenheng vil det være mer en enveiskommunikasjon, da det kun er skolen som har opplysningsplikt (Kjønstad, 2014).

Samtykke til å dele opplysninger

Når opplysningene gjelder et barn kreves det som hovedregel samtykke fra den eller de som har foreldreansvaret for å kunne dele opplysninger med andre instanser. Etter bvl. §6-3 har barn egne partsrettigheter fra de er fylt 15 år. Etter barnevernloven vil både barnets og foreldrenes samtykke være nødvendig når barnet har fylt 15 år (Barnevernloven, 1992, §6-3).

Dersom den som har krav på taushet samtykker i at opplysningene gjøres kjent for andre, oppheves taushetsplikten så langt som samtykke gjelder, fvl. §13 a nr. 1 (Forvaltningsloven, 1967, §13). Partenes samtykke er nødvendig i de tilfeller det ikke foreligger hjemmel til formidling av opplysninger. Selv om hensynet til foreldrene kan tilsi at opplysningene ikke videreformidles, skal det legges avgjørende vekt på hva som er nødvendig med tanke på barnet (Det kongelige barne- og familiedepartementet 2005).

Det legges stor vekt på nytten og nødvendigheten av at barnevernet samarbeider med andre deler av forvaltningen. Problemene til familier kan ofte løses ved innsats fra flere sektorer. Dette vil skape et behov for samarbeid mellom sektorene. Ulike bestemmelser om taushetsplikt kan imidlertid ha betydning for hvordan samarbeidet utøves og begrenser mulighetene for utveksling av informasjon. Noen kommuner har hevdet at taushetspliktsreglene står som hinder for fullgod utnyttelse av nye organisasjonsformer. Samtidig er personvernet et viktig element i rettssikkerhetsidealet (Drugli 2008).

Metode

Vitenskapsteoretisk retning

Man kan bruke bestemte vitenskapelige metoder for å oppnå kunnskap. En vitenskapelig metode er den fremgangsmåten som velges for å innhente og etterprøve kunnskap om virkeligheten; for å besvare spørsmål om hvordan ting henger sammen, og for å teste om antagelsene våre stemmer med erfaringer vi gjør (Thomassen, 2006).

Fenomenologisk tilnærming

For min studie kan det være relevant å ha et fenomenologisk vitenskapsfilosofisk perspektiv. Dette fordi det er i tråd med min problemstilling der jeg skal prøve å få tak i informantenes egne faglige erfaringer og opplevelser med samarbeidet mellom barnevern og skole. Samtidig som jeg er interessert i den faglige opplevelsen av samarbeidet vil informantene komme inn på personlige erfaringer; hvordan informantene selv opplever samarbeidet mellom skole og barnevern. Problemstillingen min er utforskende og søker forståelsen av samarbeidet mellom skole og barnevernet.

Fenomenologi er en filosofisk tradisjon som har hatt stor betydning innen samfunnsvitenskapelig tenkning (Dalen, 2011). Kvalitativ forskning er fenomenologisk av natur. Et eksempel på det kan være at det omhandler individets opplevelser (Dalen, 2011). Når man bruker en fenomenologisk tilnærming til et fenomen setter forskeren seg inn i informantens subjektive livsverden (Kvale & Brinkmann, 2015). Jeg mener det er relevant å ha et fenomenologisk perspektiv da jeg skal prøve å få tak i informantens meninger, refleksjoner og deres opplevde erfaringer vedrørende samarbeidet mellom skolen og barnevernet.

En fenomenologisk tilnærming betyr å utforske og beskrive mennesker og deres erfaringer med, og forståelse av, et fenomen. Mening er et nøkkelord fordi forskeren bestreber seg på å forstå meningen med et fenomen sett gjennom en gruppe menneskers øyne. Forskeren kan ikke forstå mening utenfor de sammenhengene der meningen skapes. Målet er å få økt forståelse av og innsikt i andres livsverden. For å forstå verden må vi forstå mennesket. Det er mennesket som konstituerer virkeligheten, ikke omvendt (Johannessen et al. 2010). I min studie er jeg opptatt av den faglige forståelsen informantene har når det gjelder samarbeidet.

Det vil imidlertid også være naturlig at informantenes egne og personlige erfaringer kommer frem i beskrivelsene.

Det er viktig å ha en åpen tilnærming til temaet, der informant og intervjuer er engasjert og blir berørt, da dette vil være med på å skape ny kunnskap (Johannessen et al., 2010). Under intervjuene passet jeg på at jeg ikke avbrøt informantene og lot dem snakke ferdig før jeg stilte et nytt spørsmål. Jeg passet også på å ikke la mine egne forståelser komme frem under intervjuene. Jeg møtte informantene med en åpen forståelse for sine perspektiver og utsagn.

I fenomenologiske undersøkelser rettes oppmerksomheten mot verden slik den konkret oppleves og erfares fra et subjektperspektiv – for eksempel fra pasienters eget perspektiv. I mitt tilfelle fra ansatte i skolen og barnevernets perspektiv. Fenomenologiens fokus er å beskrive hvordan ting vi står overfor fremtrer for oss slik vi mest direkte og umiddelbart opplever dem (Thomassen, 2006).

Kvalitativ metode og det semi-strukturerte intervjuet

Et overordnet mål for kvalitativ forskning er å utvikle forståelsen av fenomener knyttet til personer og situasjoner i deres sosiale virkelighet. Det handler om å få en dypere innsikt i hvordan mennesker forholder seg til sin livssituasjon. Kvalitativ tilnærming fokuserer på opplevelsesdimensjonen og ikke bare på en beskrivelse av de forholdene personen lever under (Dalen, 2011). I min oppgave ønsker jeg å se på erfaringene de ansatte på skolen og i barnevernet har med tanke på samarbeidet dem imellom og forslag til hvordan samarbeidet kan bli bedre. Kvalitativ metode ble min foretrukne måte å gjennomføre studien på, da jeg ønsket å få utfyllende og subjektive tanker om dette fenomenet.

I kvalitativ forskning opereres det med små utvalg og mål om dybdeinnsikt i fenomenene som studeres. Kvalitativ forskning søker etter en dypere innsikt i hvordan mennesker opplever og forholder seg til ulike fenomener. Sentrale metoder innenfor kvalitativ forskning er intervju, observasjon og kildegransking (Befring, 2007). For å kunne belyse problemstillingen på en best mulig måte ønsker jeg å få dypere innsikt i informantenes egne holdninger, vurderinger og opplevelser av samarbeidet mellom barnevernet og skolen.

I min studie har jeg valgt å bruke semi-strukturert intervju. Det kan være helt strukturert, men kan også bygge på opplysninger som er samlet inn på en mer uformell måte (Dalen, 2011). Forskningsintervju er den vanligste metoden for å samle inn data innen kvalitativ forskning. Strukturen omhandler rollefordelingen mellom informant og intervjuer, der intervjuer stiller spørsmål og informanten besvarer disse. Jeg har gjennomført semi-strukturerte intervjuer med en overordnet intervjuguide som utgangspunkt, men oppmuntret informantene til å komme med mer utdypende informasjon. Temaene i intervjuguiden kommer fra forskningsspørsmålene som undersøkelsen skal belyse. Ved bruk av semi-strukturerte intervjuer har informantene mulighet til å fortelle om sine erfaringer og refleksjoner uten at man blir fastlåst av et spørsmålsoppsett, samtidig som noen av spørsmålene er bestemt på forhånd (Johannessen et.al 2010).

Intervjuguiden jeg brukte under intervjuene hadde overordnede temaer med underpunkter eller underspørsmål for å kunne utdype de forskjellige temaene. Det var en bestemt rekkefølge på temaene i intervjuguiden, men jeg endret på rekkefølgen dersom informantene begynte å snakke om noe annet eller kom inn på et nytt tema. Jeg beveget meg dermed frem og tilbake i intervjuguiden og kom med oppfølgingsspørsmål dersom informanten kom inn på noe interessant. Jeg ønsket å begynne med et åpent spørsmål, da jeg ville at informanten skulle prate fritt for at jeg så kunne komme med oppfølgingsspørsmål dersom informanten kom inn på noe interessant med tanke på problemstillingen. Jeg valgte semi-strukturert intervjuguide fordi jeg ikke ønsket å være låst til noen konkrete spørsmål, men ønsket å stille oppfølgingsspørsmål og på denne måten kan jeg få tak i flere sider med temaet. Under intervjuet har jeg mulighet til å selv vurdere om det vil være formålstjenlig å avvike litt fra intervjuguiden. Ved at jeg bruker den semi-strukturerte intervjuformen vil det kunne gi meg et fyldig og rikt datamateriale. Jeg opplevde det som en sikkerhet å ha en intervjuguide utformet på forhånd og synes det var den mest konstruktive formen for å innhente de dataene jeg trengte.

I alle prosjekter som anvender intervju som metode, vil det være behov for å utarbeide en intervjuguide. For å utarbeide intervjuguiden brukte jeg «trakt-prinsippet». Jeg begynte med bakgrunnsspørsmål om informanten for at han/hun skulle føle seg vel og avslappet. Etter hvert kom spørsmålene som ble fokusert mer mot det sentrale temaet og mot slutten handlet spørsmålene mer om generelle forhold (Dalen 2011). Som tidligere nevnt startet jeg med et

åpent spørsmål. Dette gjorde jeg for å se hva informanten selv trakk frem som utfordringer og at jeg ikke skulle være med på å styre informanten i en bestemt retning.

Det gjelder å stille spørsmål på en slik måte at informantene åpner seg og forteller med egne ord om sine opplevelser. Utarbeidingen av intervjuguiden må alltid ses i forhold til typen intervju som skal gjennomføres. En intervjuguide er et hjelpemiddel for å holde fokus på det som utforskes, da spørsmålene har til hensikt å åpne opp slik at temaet blir belyst fra ulike perspektiver. Intervjuguiden skal ta hensyn til det kvalitative intervjuets to dimensjoner: relevansen for forskningsprosjektets problemstilling og å skape en god intervjuinteraksjon (Drageset & Ellingsen, 2011).

Da jeg skulle utarbeide intervjuguiden vurderte jeg det som viktig å hovedsakelig bruke «hva»- og «hvordan» - spørsmål, da for mange «hvorfor» spørsmål kan være med på å hemme de fyldige beskrivelsene og intervjuet kan bli mer forklarende (Drageset & Ellingsen, 2011). Intervjuene bør være korte og lette å forstå. Jeg prøvde å lage få og mer åpne spørsmål slik at informanten kom inn på temaet selv. Det at jeg brukte åpne spørsmål gjorde at informantene snakket fritt og jeg kunne stille oppfølgingsspørsmål dersom informantene kom inn på noe som jeg anså som sentralt og interessant med tanke på problemstillingen.

Utvalg

Det å finne ut hvem som skal være med i studien er en sentral del av forskningsprosessen. Det som kjennetegner utvalg for kvalitative studier, er mest mulig informasjon fra et begrenset antall informanter. Det er lite aktuelt å rekruttere informantene tilfeldig ved kvalitative undersøkelser. Strategisk utvelgelse er derfor mest vanlig. Det vil si at man som forsker velger de informantene som trengs, slik at relevant og nødvendig data blir samlet inn (Johannesen et al. 2010). Man må finne ut hvor mange og hvilke informanter man bør ha med, samt hvilke kriterier man skal velge informantene ut fra.

Jeg har brukt snøballmetoden for å rekruttere noen av informantene til min studie.

Snøballmetoden går ut på at forskeren forhører seg om personer som vet mye om det temaet som undersøkes, og som forskeren bør komme i kontakt med. Disse personene kan igjen vise til andre informanter som det kan være aktuelt å ha med i undersøkelsen (Johannesen et al. 2010). Måten jeg brukte snøballmetoden på, var ved at jeg spurte en bekjent som jobber i

skolen om han kjenner noen i målgruppen som kan møte opp på intervju. Via ham fikk jeg utdelt kontaktinformasjonen til disse personene.

I tillegg har jeg brukt kriteriebaserte utvelgelse. Denne måten å rekruttere informanter på gjøres ved å finne ut hvilke kriterier man ønsker at prosjektets informanter skal ha. Dette er for å kunne besvare problemstillingen og sikre prosjektets validitet (Johannessen et.al 2010). Kriteriene på studie har vært: informanter med erfaring med samarbeid mellom skole og barnevern på barneskoler. Jeg sendte mail til ulike barnevernkontorer og lot lederen velge ut hvilke informanter som skulle delta etter de gitte kriteriene jeg presenterte. Jeg fikk da kontaktinformasjonen deres av lederen og kontaktet dem direkte. De begrunnet sitt ønske om deltakelse med at de hadde en god del erfaring om temaet.

Presentasjon av informantene

For å gjøre det lettere når jeg skal presentere resultatene i analysedelen velger jeg her å gi en presentasjon av informantene. Jeg velger også å presentere informantene for å styrke en del av validiteten i studien min. Informantene i studien samarbeider ikke med hverandre. Alle informantene fra skolen jobber på ulike skoler, men de er fra samme kommune. Informantene fra barnevernet jobber alle i ulike kommuner. Alle informantene er kvinner. Her er en kort beskrivelse av informantene:

Informant 1 jobber som lærer i en mellomstor kommune, med en 100% stilling. Informanten har jobbet som lærer i 15 år og har lærerutdanning på 4 år. Informant 2 jobber som lærer i samme kommune. Informanten har jobbet som lærer i 24 år og har utdanning som adjunkt med opprykk og tilleggsutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge. Informant 3 jobber som lærer, og har jobbet som lærer i 12 år med utdannelsen adjunkt med opprykk.

Informant 4 har jobbet i barneverntjenesten i 14 år og er utdannet sosionom. Informant 5 har jobbet i barneverntjenesten i 6 år og er utdannet sosionom og holder på med master i forebyggende arbeid med barn og unge. Informant 6 jobbet i barnevernet i 16 år og har utdanningen «sosialt arbeid» med en master i psykisk helse.

Gjennomføring av intervjuer og transkribering

Intervjuene ble gjennomført over internett på Teams grunnet Covid 19 pandemien. Det oppstod noen tekniske problemer som for eksempel dårlig lyd, forsinkelse og dårlig internettforbindelse. Disse utfordringene skapte ikke store vansker, da samtalen fortsatt kunne gjennomføres. Litt av flyten i samtalen kunne imidlertid forsvinne rett etter disse tekniske problemene, men flyten kom kjapt tilbake igjen. Jeg opplevde ikke disse utfordringene som noe stort hinder for gjennomførelsen og intervjuet ble av en kvalitet som jeg anser som tilstrekkelig.

Under intervjuene var det stor variasjon over hvor «fritt» informantene fortalte om sine erfaringer rundt samarbeidet. Dette gjorde at noen intervjuer varte lengre enn andre. Noen av informantene reflekterte for eksempel mer over hva som kan bli gjort annerledes med tanke på å forbedre samarbeidet eller hvilke forslag de hadde til forbedringer. Da intervjuene var gjennomført begynte jeg å transkribere intervjuene. Kvale og Brinkmann (2015) mener at utfordringer med transkripsjon sjeldent blir drøftet i kvalitative studier. Videre sier de at det å transformere snakket språk til skrevet språk kan by på mange utfordringer. Da jeg skulle transkribere intervjuene mine tenkte jeg gjennom hva jeg anså som relevant å transkribere. Dette gjorde jeg ved at jeg fjernet noen små-ord, eksempelvis «liksom» og «eeh», da jeg anså at det ikke har noen betydning for menings-innholdet i fortellingene. Hensikten min var ikke å studere språklige diskurser eller måten informantene uttrykker seg på (Kvale & Brinkmann 2015).

Analyse

Ved hermeneutiske og fenomenologiske design vektlegges det å systematisk lese gjennom datamaterialet som en helhet, og etter bestemte prosedyrer dra ut meningsinnhold eller tema som belyser forskningsspørsmålet, for til slutt å se om disse er troverdige når man leser datamaterialet som en helhet (Postholm, 2010).

Jeg begynte med å lese gjennom det transkriberte materialet som en helhet, deretter delte jeg inn materialet i temaer som jeg anså som viktige. Jeg brukte like temaer for informantene fra barnevernet og skolen. Temaene jeg delte inn i var: utfordringer med samarbeidet, forslag som kan forbedre samarbeidet, taushetsplikt, forståelsen av barnet, og hva som fungerte bra med samarbeidet. Da jeg hadde delt materialet inn i disse temaene leste jeg gjennom hva de ulike informantene sa om de ulike temaene for å så dele disse inn i undertemaer i hver kategori. Da jeg leste gjennom hvert tema så jeg etter funn som var interessante og relevante for problemstillingen for oppgaven. Her fant jeg at de temaene informantene ga mest informasjon om, og som var mest relevante for problemstillingen var: utfordringer, forslag til forbedringer av samarbeidet og taushetsplikt. Jeg har derfor valgt å fokusere på disse.

Tematisk analyse

Jeg har gjennomført tematisk analyse av intervjuene. Tematisk analyse er en fleksibel og grundig analysemetode, som innebærer at man ser etter temaer i datamaterialet.

Et tema er en gruppering av data med viktige fellestrekk. Hvert tema er nærmere bestemt en kategori hvor data med viktige fellestrekk er gruppert. Ved å gruppere svarene i kategorier på denne måten skaper man orden i dataene (Johannessen et al. 2021).

Tematisk analyse er en teoriuavhengig tilnærming der det blir gitt en oppskrift på hvordan man skal gå frem for å analysere dataene, uten å gi noe særlig føringer for hva man skal se etter i analysen. Jeg har valgt tematisk analyse fordi det er en fleksibel metode å analysere på, trinnene er åpne og begripelige, men den gir samtidig en retning. Man kan bruke oppgaven som en inspirasjonskilde, eller man kan følge den til punkt og prikke. Jeg har valgt å benytte meg av psykologene Virginia Braun og Victoria Clarke (2006) som er gjengitt i boken «hvordan bruke teori?». Denne er forenklet og justert i boken slik at den skal være lettere å følge for studenter. I denne utgaven består den tematiske analysen av fire steg:

1. Forberedelse (Skaffe oversikt over data)
2. Koding (Fremhever og setter ord på viktige poenger i data)
3. Kategorisering (Kategoriserer de kodede dataene i mer generelle temaer)
4. Rapportering (Rapporterer temaene og innholdet)

Steg 1

I steg 1, som er forberedelse, skaffet jeg oversikt over data. Her er tilnærmingen fleksibel, men det stilles visse minimumskrav til mengden materiale. Det er lurt å ha en viss idé om hvilke data du skal jobbe med før du setter i gang med analysearbeidet (Johannessen et.al, 2021). I denne fasen transkriberte jeg intervjuene mine fra tale til skrift. Etter å ha transkribert intervjuene, leste jeg gjennom materialet som en helhet. Jeg tok noen få notater underveis av det som var relevant for problemstillingen. Avslutningsvis noterte jeg ned noen spørsmål som jeg stilte til materialet mitt.

Steg 2

I steg 2 går man over til kodefase. Dette steget innebærer å fremheve og sette ord på viktige poeng i dataene (Johannessen et.al, 2021). Da jeg skulle kode materialet mitt hadde jeg til enhver tid noen bestemte spørsmål i tankene. Jeg begynte med noen generelle spørsmål for og så spisse det etter hvert som jeg oppdaget nye spørsmål som var interessante med tanke på problemstillingen. Jeg printet ut transkriberingen min og markerte viktige poeng. Jeg skrev også stikkord i marginen ved siden av de viktige poengene. Dette var for å lettere skrive en oppsummering av de viktige poengene.

Steg 3

I steg 3 er det kategorisering. Dette handler om å se hvordan dataene kan settes sammen til en større helhet. Dette innebærer å sortere dataene i mer overordnede kategorier. I hver boks skal man samle data som har viktige ting til felles. Temaene kategoriseres ofte i over- og underkategorier, der navnet skal være det de har til felles. Her kommer forskningsspørsmålene inn i bildet. Det er disse som gir retning til kategoriseringen (Johannessen et.al, 2021).

Her kategoriserte jeg først hvert enkelt intervju fra barnevernet og skolen hver for seg i fem temaer som gikk igjen i intervjuene. Disse temaene var, som tidligere nevnt: Taushetsplikt, endringer og utfordringer med samarbeidet. Da jeg hadde kategorisert hvert enkelt intervju i de fem temaene leste jeg gjennom hva de ulike informantene sa om de forskjellige temaene. Jeg delte så inn i underkategorier i temaene. Jeg så for eksempel på hva informantene syntes var utfordrende med samarbeidet. Her delte jeg inn i underkategorier på hva som gikk igjen av hva informantene sa var utfordrende med samarbeidet. Disse kategoriene var: veiledning, forståelse av barnet, forankret i ledelsen, enveiskommunikasjon og ressurser/tid.

De to andre temaene var taushetsplikt med to undertemaer: Samtykke og kunnskap. Det siste temaet var forslag til endringer med fire undertemaer: Drøftingsmøter, undervisning, synlighet og taushetsplikt.

Steg 4

I steg 4 er det rapportering. Dette innebærer å skrive frem temaene og deres innhold i resultatdelen av oppgaven (Johannessen et.al, 2021). Her leste jeg gjennom hva informantene sa om de ulike undertemaene - for eksempel hva informantene synes var utfordrende med enveiskommunikasjon. Jeg skrev så ned hva barnevernet syntes var utfordrende med enveiskommunikasjon og hva skolen syntes var utfordrende med enveiskommunikasjon. Til slutt sammenlignet jeg informantene og så på likheter/ulikheter mellom informantene fra barnevernet og skolen.

Jeg endte opp med følgende tre hovedtemaer, med undertemaer:

Hovedtema 1: Utfordringer med samarbeidet

Undertemaer: Veiledning fra barnevernet til skolen, ulik forståelse av barnets situasjon og behov, forankring av samarbeidet i ledelsen.

Hovedtema 2: Taushetsplikten

Undertemaer: Samtykke fra foreldrene og kunnskap om taushetsplikten til barnevernet.

Hovedtema 3: Forslag til endringer

Undertemaer: Drøftingsmøter, undervisning, synlighet og endringer i taushetsplikt.

Validitet og reliabilitet

Validitet blir ifølge Johannessen et. al. (2010) definert på følgende måte: «Validitet i kvalitative undersøkelser dreier seg om i hvilken grad forskerens fremgangsmåter og funn på en riktig måte reflekterer formålet med studien og representerer virkeligheten».

I min masteroppgave er det et lite utvalg som er representert, og det er dermed viktig å få frem hva forskeren gjør for å sikre validitet. I og med at forskeren er selve forskningsinstrumentet er det viktig å reflektere rundt egen forskerrolle (Kvale & Brinkmann, 2015). Dette har jeg gjort blant annet under kapittelet «forskningsetiske overveielser». Jeg har også forsøkt å forklare for leseren hvilke fremgangsmåter jeg har hatt i andre deler av studien, for eksempel hvordan jeg har gjennomført analysen, som beskrevet ovenfor.

For å sikre validiteten i studien sikret jeg at jeg hadde gode spørsmålsformuleringer i intervjuguiden. Dette gjorde jeg ved at jeg utformet intervjuguiden nøye, leste gjennom den flere ganger og hadde et prøveintervju før jeg satt i gang med de ordentlige intervjuene. Jeg føler jeg sitter igjen med et rikt og fyldig datamateriale etter intervjuene, spørsmålene jeg stilte var åpne, slik at informantene kunne reflektere og komme innom ulike temaer. Når jeg intervjuet informantene brukte jeg lydopptaker, på denne måten sikrer jeg validiteten da jeg kan gå tilbake til lydopptakene under transkriberingen.

Johannessen et al. (2010) mener reliabilitet knytter seg til data; hvilke data som brukes, hvordan de samles inn og hvordan de bearbeides. Det finnes noen faktorer som kan heve reliabiliteten på en kvalitativ studie. Dette kan blant annet være at jeg dokumenterer prosessen så presist som mulig for leseren. Jeg har prøvd å beskrive nøye og tydelig hva jeg har gjort i de ulike prosessene i arbeidet med denne masteroppgaven. Jeg har tatt opp intervjuene med lydopptak og transkribert det i etterkant for å få mest mulig korrekt informasjon. Det er viktig med nøyaktig overføring fra muntlig til skriftlig form av informantenes uttalelser i intervjuet.

Det stilles ofte spørsmål om intervjuerens reliabilitet i intervjuforskningen. Kvaliteten på transkripsjoner kan bedres ved klare prosedyreinstruksjoner og beskjeder om formålet med transkripsjonen, kombinert med en reliabilitetssjekk. Det kan likevel være vanskelig for to som transkriberer å komme til fullstendig enighet om hva som ble sagt (Kvale & Brinkmann 2015). Kvale og Brinkmann (2015) sier blant annet noe om informantene ville ha svart det samme om ulike intervjupersoner hadde intervjuet dem. Da jeg intervjuet mine informanter,

kom det ofte frem de samme utfordringene ved samarbeidet. Informantene fortalte også fritt utover spørsmålene jeg hadde. Reliabilitet er gjerne mer relevant for kvantitative enn kvalitative studier (Malterud, 2017).

Forskningsetiske overveielser

Forskerens ståsted, faglige interesser og personlige erfaring har betydning for hvilken problemstilling som velges. Valg av problemstilling har også betydning for hvilket perspektiv som velges, hvilke metoder og hvilket utvalg som blir ansett som relevante. Prosessen i et forskningsprosjekt påvirkes av egen forskerposisjon og forforståelse (Malterud, 2017). For at ikke forforståelsen min skulle gå utover kvaliteten på oppgaven passet jeg på at jeg under intervjuene var åpen og nysgjerrig. Noen ganger stilte jeg åpenbare spørsmål for å få informantene til å få frem sine egne erfaringer.

De første intervjuene var definitivt mest utfordrende, da jeg synes det var vanskelig å løsrive meg fra intervjuguiden og stille oppfølgingsspørsmål underveis. Jeg merket at jeg i for stor grad ble låst til intervjuguiden og at jeg ble for opptatt av neste spørsmål jeg skulle stille, fremfor å høre på hva informanten hadde å si. Det kan være at dersom jeg hadde hørt mer på informanten at jeg da hadde fått mulighet til å stille flere oppfølgingsspørsmål. Dette kan skyldes at situasjonen var helt ny. Etter et par intervjuer ble det bedre og jeg ble mer oppmerksom på dette og jeg klarte å slappe av og stille oppfølgingsspørsmål. Jeg informerte også informantene om at jeg var nødt til å ta litt pauser underveis for å se i intervjuguiden om det var noen spørsmål jeg hadde glemt å stille. Tross at situasjonen var helt ny følte jeg at jeg fikk et fyldig datamateriale og at intervjuene gikk forholdsvis bra. Mot slutten fikk jeg en tryggere rolle som intervjuer og klarte stille oppfølgingsspørsmål til informantene og få tak i det informantene sa.

Etiske overveielser hører ikke til i noen enkelt del av intervjuundersøkelsen, men vurderes gjennom hele forskningsprosessen (Drageset & Ellingsen, 2011). Før jeg satt i gang med intervjuene meldte jeg prosjektet til NSD, da prosjektet var meldepliktig. Jeg fikk etter hvert godkjenning og kunne dermed starte å rekruttere informanter. Informasjonen jeg samlet inn var kun navn og e-post. Disse holdt jeg adskilt fra lydopptak og transkripsjoner gjennom arbeidsprosessen. Det kom ikke frem andre personopplysninger eller andre identifiserbare

faktorer i det som ble fortalt. Dersom informantene kom inn på personidentifiserbare opplysninger om tredjepersoner, ble dette utelatt fra transkripsjonen.

Det fremkom aldri heller andre personopplysninger, navn eller andre identifiserbare faktorer i informantenes fortellinger. Dersom informantene snakket om konkrete saker om ungdommen var de forsiktige med å dele sensitiv informasjon slik at de aldri kunne identifiseres. Dersom informantene kom inn på konkrete saker utelot jeg dette i transkripsjonen da det ikke er relevant for min studie.

Konfidensialitet har jeg tenkt på gjennom hele analysearbeidet. Hvordan jeg har oppbevart intervjuene og lydopptakene, og hvordan jeg forklarer prosjektet til informantene. Informantene fikk utlevert et informasjonsskriv der det sto informasjon om studiens overordnede mål og hva det innebar å delta i studien. Informantene fikk også informasjon om at de når som helst kan trekke seg dersom de ikke ønsker å bli med på prosjektet likevel. Dersom informantene velger å trekke seg fikk de informasjon om at transkriberingen og lydopptaket vil bli slettet. Informantene fikk også denne informasjonen i begynnelsen av hvert intervju. Informantene fikk også kontaktopplysningene mine slik at de kunne kontakte meg dersom de hadde noen ytterlige spørsmål knyttet til studien. Avslutningsvis informerte jeg informantene om at dersom de ønsket resultatene av undersøkelsen kunne jeg sende eksemplarer av oppgaven.

Presentasjon av funn

Her vil jeg presentere funnene på hva som er utfordrende med samarbeidet mellom skole og barnevern basert på hva informantene fra studien har svart på intervjuene. Da jeg skulle intervju informantene om hva som var utfordrende med samarbeidet kom det frem mye av det samme fra informantene i både barnevernet og skolen. Jeg har delt materialet inn i temaer for hva som er representativt for det informantene har sagt. Disse undertemaene er: «Veiledning fra barnevernet til skolen», «ulik forståelse av barnets situasjon og behov», «forankring av samarbeidet i ledelsen», «enveiskommunikasjon fra barnevernet til skolen» og «taushetsplikt.» På slutten av hvert undertema presenterer jeg informantenes forslag til endringer/forbedringer med tanke på å gjøre samarbeidet bedre. Jeg vil avslutte med en diskusjon og drøfting av funnene sett opp mot relevant teori. Jeg vil også her presisere at informantene jeg har intervjuet fra skolen og barnevernet ikke samarbeider med hverandre. Dermed vil svarene jeg har fått ikke være sammenlignbare. Svarene vil ikke være sammenlignbare fordi samarbeidet vil fungere forskjellig ettersom barnevernkonsulentene og lærerne har ulik praksis på hvordan samarbeidet skal foregå, på grunn av de ikke samarbeider med hverandre. Jeg vil da naturligvis få ulikt svar og oppfatning av hvordan samarbeidet fungerer.

Veiledning fra barnevernet til skolen

Samarbeidet kan oppleves individuelt ut ifra hvem man samarbeider med. Både informantene fra barnevernet og skolen forteller at de har hatt ulike opplevelser med samarbeidet ut ifra hvilken person de møter. Informantene fra skolen forteller at dette kommer an på hvem man samarbeider med, avhengig av hvilken informasjon man får og hvor godt samarbeidet fungerer.

Informantene fra barnevernet i studien nevner at de gir veiledning til skolen, men at dette foregår anonymt ved at de drøfter ulike problemstillinger med tanke på barna. To av informantene fra barnevernet forteller at de kommer ut på skolene de har samarbeid med én gang i uken for å få til drøftingsmøter der de har mulighet for å drøfte sakene anonymt sammen med lærere, sosiallærer og rektor. En av informantene fra barnevernet uttrykker:

«Der jeg jobber har vi skolekontakt for en skole i bydelen, det vil si at jeg er på skolen en gang i uken på møter. Der går vi gjennom de elevene lærerne er bekymret for.»
(Barneverntjenesten - informant 5).

Informantene fra barnevernet forteller at de opplever at de jevnt over har et godt samarbeid med skolene. Der de blant annet opplever at de har fått til god endring sammen med skolene og jobbet mot et felles mål. En av informantene fra barnevernet uttrykker det slik:

«Jeg har egentlig bare hatt godt samarbeid med lærerne, dette ved at vi har en avtale om at den enkelte læreren snakker med eleven jevnlig. Jeg passer på å følge både lærer og elev tett opp. Jeg har i tillegg jevnlig kontakt med lærer for å høre hvordan det går.»

En av informantene fra skolen forteller derimot at hun er usikker på om barnevernet kommer på skolen for å drøfte saker. Hun tror barnevernet har mulighet til dette, men at lærerne ikke er med på disse drøftingsmøtene. Informanten fra skolen forteller at det i hovedsak er helsesykepleier eller sosiallærer som er med på disse møtene.

Informantene fra skolen pekte på mangel på systematisk veiledning fra barnevernet som den største utfordringen for å få til et samarbeid med barnevernet. Dette med tanke på å oppnå barnets beste og for å gi barnet best mulig hjelp. Informantene fra skolen fortalte at det er flere tilfeller der skolen skulle ønske at de kunne ringe barnevernet for å få konkret veiledning på enkelte barn som skolen visste at barnevernet hadde god kontakt med. Informantene fra skolen trekker spesielt frem at det er i flere situasjoner der barnevernet jobber tett på barnet og kjenner barnet godt. Dermed kunne det vært god hjelp for skolen med veiledning fra barnevernet i disse situasjonene.

Informantene fra skolen sier at de ikke er interessert i generell veiledning, men konkret veiledning på hva man skal gjøre i ulike situasjoner der barna oppfører seg på bestemte måter. En av informantene fra skolen forteller om en sak der en fra barnevernet jobber tett med et barn læreren har i klassen og der barnevernet kjenner dette barnet godt. Informanten fra skolen forteller at hun skulle ønske at hun kunne ringe til barnevernet for å få veiledning vedrørende denne bestemte eleven. Hun sier det slik:

«For min del da(...) å kunne si til barnevernet, ja nå har det skjedd en situasjon her på skolen, det og det har skjedd, barnet har sagt det og det eller gjort det og det, kan du hjelpe meg? Barnevernet har da ikke lov til å fortelle om barnet til meg, ho kan ikke fortelle meg om en lignende situasjon har skjedd før og hva de har gjort i de situasjonene da. Det er veldig frustrerende.» (Skole-informant 1).

En av informantene fra skolen forteller at hun av og til har unngått å ringe barnevernet når hun er bekymret for et barn eller trenger veiledning fra barnevernet fordi det hun da forteller må barnevernet fortelle videre til foreldrene. Informanten fra skolen forteller videre at dette kan være ting som angår foreldrene og som lærerne ikke vil at foreldrene skal vite.

Informanten fra skolen uttrykker det slik:

«Dersom jeg blir litt frustrert over en situasjon, eller en person forteller meg noe som jeg blir bekymret for, da er det barnevernet jeg har lyst å ringe for å få hjelp og veiledning. Dersom jeg ringer og spør barnevernet, vet jeg at de må fortelle dette videre til foreldrene. Det er kjempevanskelig fordi det er kanskje noe som angår foreldrene som jeg ikke vil at foreldrene skal vite.» (Skole- informant 1)

Informantene fra barnevernet pekte derimot på at det var utfordrende når skolen i for liten grad involverer foreldrene. Informantene fra barnevernet har en oppfatning av at skolen ringer bare rett til barneverntjenesten når de har den minste bekymring og dermed går bak foreldrenes rygg. Barnevernet uttrykker at de da blir stående i en slags meglerrolle mellom skolen og foreldrene. En av informantene fra barnevernet uttrykker det slik:

«Jeg opplever at skolen involverer foreldrene i for liten grad når det kommer til bekymringer eller ting de reagerer på, de ringer bare rett til barneverntjenesten.» (Barneverntjenesten - informant 6).

Forslag til forbedringer når det gjelder veiledning fra barnevernet til skolen

Informantene i studien har kommet med forslag til endringer for å gjøre samarbeidet bedre med tanke på at informantene fra skolen synes det er utfordrende med mangel på veiledning fra barnevernet. Informantene fra barnevernet peker på at lærerne kunne blitt flinkere til å involvere foreldrene og ikke bare ringe rett til barneverntjenesten.

Som nevnt tidligere hadde to av informantene fra barnevernet erfaring med faste drøftingsmøter en gang i uken. Barnevernkonsulentene trakk drøftingsmøter frem som veldig nyttig for samarbeidet og kom med dette som et forslag til endringer andre kunne gjøre for at samarbeidet skulle bli bedre. En av informantene fra barnevernet uttrykket det slik:

«For å gjøre samarbeidet bedre vil jeg anbefale faste drøftingsmøter og å ha undervisning i skolen eller tilstedeværelse. Være tilgjengelig på skolen for barna og

lærerne, det finnes jo mange myter om hva barneverntjenesten er.»

(Barneverntjenesten - informant 4).

Barnevernet pekte på flere positive følger ved å ha drøftingsmøter ukentlig. En av disse var at barnevernet var tilgjengelige på skolen, slik at lærerne dermed fikk et ansikt på personene som jobber i barnevernet. Barnevernkonsulentene hadde en oppfatning av at terskelen for å melde ifra til barnevernet for lærerne ble lavere når de visste hvem de forholdt seg til.

Informantene fra barnevernet mente at de også kunne diskutere på en helt annen måte når de etter hvert får en relasjon til hverandre. En av informantene fra barnevernet uttrykker seg slik:

«I vår tjeneste har vi faste personer som jeg har arbeidet lenge inn mot og jeg er fast drøftingspartner med. De kjenner meg godt, vi har et godt samarbeid og de har tillit til meg. Det er lav terskel for å ta kontakt, man har et godt samarbeid fordi man kjenner hverandre godt.» (Barneverntjenesten- informant 4).

En av informantene fra barnevernet forteller at de har startet med en miljøterapeut-stilling i skolen. Dette for å gjøre barnevernet mer tilgjengelig på skolen og for å svare på spørsmål eller å ha samtaler dersom det trengs. Informanten fra barnevernet anbefalte dette videre til andre barneverntjenester, da hun hadde erfaring med at det hadde en god effekt på samarbeidet. Informanten fra barnevernet merket at terskelen for skolen til å ta kontakt ble lavere dersom lærerne visste hvem de hadde å forholde seg til. Informanten fra barnevernet uttrykker det slik:

«Flere barneverntjenester burde få inn en stilling som miljøterapeut på skolen for en dag. For å være tilgjengelig, for foreldre, ansatte i skolen og barna. Ufarliggjøre barnevernet rett og slett.» (Barneverntjenesten- informant 4).

Informanten fra barnevernet pekte i tillegg på viktigheten av at barnevernet ser barna på en annen arena enn hjemme med omsorgspersonene. Hun pekte på at dette kan ha noe å si for at de kan få en økt forståelse for hva lærerne står i hver dag, dermed ha en forståelse når skolen kommer med sine synspunkt i en sak. Informanten fra barnevernet uttrykker det slik:

«Det er viktig at vi får sett barna på en annen arena og ikke bare hjemme. Jo flere øyne og flere fagfelt jo bedre.» (Barneverntjenesten- informant 4).

En av informantene fra barnevernet forteller at hun er skolekontakt, der hun har en fast skole som hun har kontakt med og samarbeider tett med. Hun anbefaler dette videre til andre, da

hun merker samarbeidet dem i mellom blir bedre når hun har en fast skole å forholde seg til. Hun uttrykker det slik:

«Flere i barnevernet burde ha skolekontakt. Vi har det på to av skolene i vår bydel og jeg tenker det burde vært på alle skolene. Det gjør veldig mye med samarbeidet mellom barnevernet og skolen, samtidig som det også fremmer tilliten.»
(Barneverntjenesten – informant 6).

Som tidligere nevnt hadde ingen av informantene fra skolen erfaring med at barnevernet var synlig i skolen. Derfor foreslo også informantene fra skolen økt synlighet som et forslag for at samarbeidet kunne bli bedre. En av informantene fra skolen presiserte at hun hadde et ønske om at barnevernet ikke bare hadde møter med helsesykepleier, men at de var mer tilgjengelig på skolen for lærere og elever.

Den samme informanten forteller videre at barnevernet burde bli flinkere til å gå ut med informasjon og fortelle skolen hva de kan hjelpe med. Informanten fra skolen uttrykker det slik:

«Det er litt frustrerende for det finnes så mange instanser som man ikke vet om. De må bli flinkere til å gå ut på skolene og fortelle hva de kan hjelpe med. Så vi vet hva vi kan bruke de til. Jeg skulle ønske barnevernet var mer synlig, det kan jo hende det har endret seg, men da er det jo synd at en ikke har fått det med seg.» (Skole -informant 1)

Her er det blitt sett på at informantene fra skolen synes det er utfordrende når de ikke får konkret veiledning fra barnevernet, samt deres forslag til endringer. I neste tema skal jeg se på hva informantene synes er utfordrende med samarbeidet når de har ulik forståelse av barnets situasjon og behov. Jeg skal også se på hva informantene har som forslag til forbedring.

Ulik forståelse av barnets situasjon og behov

Både informantene fra barnevernet og skolen peker på at samarbeidet kan bli utfordrende når skolen og barnevernet har ulik forståelse av barnets situasjon og behov. Her vil jeg presentere funnene vedrørende dette temaet.

To av informantene fra barnevernet påpeker at den største utfordringen i samarbeidet mellom skolen og barnevernet er når de har ulik forståelse av barnet/situasjonen. En av dem uttrykker det slik:

«De opptrer på en måte med barnet som jeg ikke er enig i og da synes jeg at samarbeidet kan være vanskelig, for da har man ikke samme forståelse av situasjonen i det hele tatt.» (Barneverntjenesten- informant 5).

Flere av informantene fra barnevernet pekte på mangel på kunnskap blant lærerne og at dette kunne være en utfordring for samarbeidet, de forteller videre at dette kan føre til at de får et ulikt syn på barnet. Det var imidlertid en av informantene fra barnevernet som mener skolen og barnevernet har kommet «nærmere hverandre» i form av at de har et likere syn på ting nå enn før. Hun uttrykker det slik:

«Jeg opplever at lærerne i større grad har mer den typiske sosialfaglige forståelsen av et barn enn det de hadde tidligere. Det er mange lærere som er flinke til å møte barn og ungdom der de er. Det har vært en fin utvikling de siste årene.»
(Barneverntjenesten -informant 6).

I likhet med de barnevernsansatte uttrykker informantene fra skolen at det å ha ulikt syn på barnet/situasjonen kan være en utfordring med tanke på samarbeidet med barnevernet. Det informantene fra skolen peker som utfordrende er at det kan være annerledes å se barnet hjemme med omsorgspersonene til stede, kontra å se dem uten foreldrene til stede. En av informantene fra skolen uttrykker det slik:

«En alvorlig sak jeg var i så tok det lang tid før barnevernet skjønte barnets smerteuttrykk og utfordringer hjemme. Vi hadde så forskjellig syn på barnet og situasjonen, dette var jo fordi barnevernet stort sett bare så barnet hjemme. Det er viktig at vi er åpne for begge syn.» (Skole- informant 2).

Informantene fra skolen peker også på at det er utfordrende når de har et ulikt syn på hvor utsatt et barn har vært. Lærerne uttrykker også at det kan være utfordrende når barnevernet ikke alltid forstår alvorligheten i saker som blir meldt fra skolen. Lærerne forteller at de ofte kan oppleve en sak som alvorlig, men når de melder saken til barnevernet føler informantene fra skolen at de ikke blir tatt på alvor. En informant fra skolen beskriver det slik:

«Vi kan oppleve det som veldig alvorlig når et barn melder fra at det blir slått, også tar det lang tid før vi får hjelp fra barnevernet. Når vi først får svar fra barnevernet så

kan vi få til svar at oppdragervold ikke er prioritert i barnevernet.» (Skole- informant 2).

Forslag til forbedringer når det gjelder ulik forståelse av barnet

Undervisning fra barnevernet til skolen var noe som ble trukket frem som et forslag for å gjøre samarbeidet bedre og være med på å få en mer lik forståelse av barnet. Informantene fra barnevernet uttrykte selv at de kunne bli flinkere til å gå ut med informasjon til skolene. Dette kunne være informasjon om hva barneverntjenesten kan bidra med eller svare på spørsmål dersom skolen lurer på noe. Som tidligere nevnt savnet informantene fra barnevernet og skolen å ha en felles forståelse av barnet, da det ofte kunne oppstå utfordringer når de hadde ulike synspunkt i en sak. En av informantene fra barnevernet kom med forslag til å ha felles kursing eller undervisning, da hun mente dette kunne føre til en bedre felles forståelse av barnet.

En av informantene fra barnevernet mente det at man har ulikt syn på barnet ikke trengte være en utfordring dersom man anerkjenner begge syn og prøver å komme frem til en løsning.

Hun uttrykker det slik:

«Som en forbedring tenker jeg at vi kan bli flinkere til å anerkjenne at både barnevernet og skolen sitter på et perspektiv som er viktig for å kunne hjelpe familien. Vi bør bli flinkere til å lytte til hverandres perspektiver.» (Barneverntjenesten-informant 6).

Den informanten som synes lærerne og barnevernsansatte har kommet nærmere hverandre med årene jobber et sted de har et satsningsområde i kommunen, der alle som jobber med barn og unge i kommunen er med. Dette handler blant annet om at man skal få til en felles forståelse av barn og unge. Informanten mener dette er med på å styrke samarbeidet og at man får felles forståelse. Hun anbefaler derfor dette videre og synes det bør være en satsing i kommunen. Hun uttrykker det slik:

«For eksempel i den kommunen jeg jobber har vi et satsningsområde på traumebasert omsorg. Dette er alle som jobber med barn og unge i kommunen med på. Dette er med på å øke kunnskapen og få en felles forståelse. Det er også med på å fremme samarbeidet tverrfaglig ved at vi blant annet får et ansikt på andre som jobber rundt i kommunen.» (Barneverntjenesten- informant 6).

Forankring av samarbeidet i ledelsen

I dette temaet ser jeg på hva informantene syntes er utfordrende med samarbeidet dersom ledelsen ikke er med på møter mellom barnevernet og skolen. Jeg ser også på hva informantene sier om viktigheten at samarbeidet er forankret i ledelsen. Under intervjuene kommer det ikke frem hvilke møter det er snakk om at informantene ønsker ledelsen skal delta i. Informantene uttrykker derimot at det gjelder dersom sakene blir løftet høyere opp og det skal tas vanskeligere avgjørelser på et høyere nivå.

Informantene fra skolen opplever at måten skolen og barnevernet jobber på er veldig forskjellig. Informantene fra skolen begrunner dette med at skolen har med lederen på møter og det har ikke barneverntjenesten. Skolen mener det er riktig at lederen skal være med på møtene. En informant fra skolen uttrykker det slik:

«De fra barnevernet kommer alene, når saker blir veldig alvorlig løfter skolen det videre opp, men det gjør ikke barnevernet. Avgjørelsen blir tatt på et lavere nivå hos de imens vi har involvert et høyere nivå.» (Skole- informant 2).

Informantene fra skolen forteller at de har fått tilbakemelding fra barnevernet der barnevernet sier at det blir en maktubalanse dersom skolen tar med lederen på møter. Lærerne forteller at de derfor har en opplevelse at barnevernet ikke ønsker at skolen skal ha med sin leder på møter. Informantene fra barnevernet i denne studien sier derimot at de har et ønske om at skolen skal ha med lederen sin på møtene. En av informantene fra skolen uttrykker:

«Det blir feil å sette fokus på oss lærere og si at det blir en maktubalanse ved at vi kobler på vår leder.» (Skole-informant 3)

Informantene fra barnevernet peker derimot på at de synes samarbeidet kan være utfordrende når det ikke er forankret i skolens ledelse. De begrunner dette med hvem som kommer på møtene. Barnevernet forteller videre at dette er varierende fra skole til skole, noen skoler har med lederen, mens andre har for eksempel bare sosiallæreren. Informantene fra barnevernet sier at de selv ikke har kapasitet til å ha med lederen på møter. Barnevernet mener det burde være forankret i ledelsen på skolen for å få til et bedre system som følger opp barn som trenger ekstra oppfølging- hvordan det kan følges opp og hva skolen kan ta tak i. En av informantene fra barnevernet uttrykker slik:

«Samarbeidet kan være utfordrende når det ikke er forankret i skolens ledelse og det vil være varierende ut ifra hvem som er med på drøftingsmøtene.»

(Barneverntjenesten- informant 4).

Både informantene fra skolen og barnevernet påpeker at ledelsen hos samarbeidspartneren bør være mer med på møter, de mener og at samarbeidet fungerer bedre dersom det er forankret i ledelsen. Jeg vil her igjen presisere at informantene fra barnevernet og skolen i denne studien ikke samarbeider med hverandre. Svarene jeg får vil dermed ikke være sammenlignbare.

Forslag til forbedringer når det gjelder forankring av samarbeidet i ledelsen

Et forslag fra skolen for at samarbeidet skal kunne bli bedre er et ønske om at barnevernet også kobler på sin leder eller får inn flere ressurser når sakene blir vanskelige. Lærerne forteller at de har fått svar fra barnevernet om at de ikke har kapasitet til dette. En av informantene fra skolen peker på at det er tydelig at barnevernet har et kapasitetsproblem. Informanten fra skolen uttrykker det slik:

«Vi ser jo at mange av de er fullstendig overarbeidet. Men det er et ønske at når det blir tunge og vanskelige saker at de også må koble på sin leder. Det blir feil å sette fokus på oss, at det blir en maktubalanse ved at vi kobler på vår leder.» (Skole-informant 2).

Informanten fra skolen uttrykker videre (...)

«De kan gjerne komme på møter alene uten sin leder, det er jo noe med at avgjørelser løftes videre opp der også at man ikke står med alle avgjørelser selv, både for at de ikke skal ha den belastningen, men også fordi de ikke har fagkompetanse.» (Skole-informant 2).

Informantene fra barnevernet peker på at arbeidsplassen kunne blitt flinkere til å få med lederen i spissen for tverrfaglig samarbeid. De kommer med forslag om at lederne på arbeidsplassen legger til rette for at det skal samarbeides og ha et større fokus på viktigheten av samarbeid. Informantene fra barnevernet legger til at ledelsen burde bli flinkere til å organisere felles kurs eller undervisning om for eksempel taushetsplikt. Informantene fra barnevernet mener fokuset på samarbeid bør komme fra ledelsen.

Informantene fra barnevernet som allerede har et godt etablert samarbeid til skolen forteller at de har brukt mye tid og ressurser for å få til et godt samarbeid. Barnevernkonsulentene forteller videre at lederen har stått i spissen for at dette skal være et fokus på arbeidsplassen. En av informantene fra barnevernet uttrykker:

«Sette av mer tid, samt at vi trenger mer kapasitet. Det er viktig å prioritere samarbeidet mellom skolen og barnevernet fremfor andre ting.» (Barneverntjenesten - informant 6)

Noe informantene fra barnevernet peker på som har vært essensielt for å få til et godt samarbeid med skolen, er at man må bli flinkere til å sette fokus på forventninger. Informantene mener det er viktig å skape en forståelse av hva som er realistisk og hva man kan forvente av den andre parten man samarbeider med; altså en klargjøring av forventninger. De foreslår derfor at partene kan klargjøre dette før et eventuelt samarbeid. Barnevernkonsulentene mener dette er lettere å få til dersom lederen er opptatt av å få til samarbeid og tilrettelegger for det.

Taushetsplikten

Da informantene fikk spørsmål om hva som var utfordrende med samarbeidet mellom barnevernet og skole nevnte alle informantene fra skolen at taushetsplikten var det som var utfordrende, uten at jeg trengte å spørre spesifikt om dette. Det er tydelig at det er en enighet om at taushetsplikten er det som blir sett på som mest utfordrende blant informantene på skolen. Her vil jeg presentere hva informantene synes var utfordrende med taushetsplikten til barnevernet.

Foreldrenes samtykke til å utveksle informasjon mellom barnevernet og skolen ble nevnt blant alle informantene i barneverntjenesten. Det var imidlertid litt ulikt syn på samtykke blant informantene i barneverntjenesten. Noen av dem mente det ikke var en utfordring å få samtykke fra foreldrene dersom man jobbet for det eller forklarte til foreldrene hvorfor samtykke var viktig for samarbeidet med skolen. En av informantene fra barnevernet uttrykker:

«I forhold til barnets beste kan vi gå ganske langt i å fortelle om barnet og vurderinger rundt barna. Man trenger ikke si så mye om foreldrene og deres situasjon.» (Barneverntjenesten- informant 5).

En annen informant fra barnevernet uttrykker også..

«Som regel er det ikke et problem å få til et samtykke, det er viktig at vi jobber med å få det til.» (Barneverntjenesten - informant 4).

En av informantene fra barneverntjenesten mente at det virket som om at det var for få i barneverntjenesten som var klar over at man kan spørre om samtykke fra foreldrene slik at man kan dele informasjon til skolen. Informanten fra barnevernet hadde et inntrykk av at det var mange som glemte å spørre foreldrene om samtykke. Dermed tok de bare som utgangspunkt at man ikke kan si noe til skolen. En av informantene fra barnevernet uttrykker det slik:

«Taushetsplikten kan ofte være et hinder, jeg har et inntrykk av at flere i barnevernet glemmer å spør om samtykke og går ut ifra at vi ikke kan si noe.» (Barneverntjenesten-informant 6).

Den samme informanten fra barnevernet forteller videre at det å få foreldrenes samtykke til å utveksle informasjon med skolen hadde blitt en utfordring med årene, fordi foreldrene nå var mer klar over sine rettigheter og visste dermed hva de kunne si nei til. Dette gjorde at barnevernet i mange tilfeller ikke fikk til et samtykke fra foreldrene. En av informantene fra barnevernet uttrykker det slik:

«Foreldrene er mye mer bevisst på sine rettigheter. De vet at de ikke må samtykke til barneverntjenesten slik at skolen kan få opplysninger. Dette gjør at vi i mange tilfeller faktisk ikke får samtykke.» (Barneverntjenesten-informant 6).

Informantene fra skolen, på sin side, trekker frem at taushetsplikten er viktig og at de har forståelse for at taushetsplikten til barnevernet må være streng for å beskytte barna, men samtidig at dette gjør det vanskelig for de som jobber tettest på barna. Alle informantene fra skolen pekte på taushetsplikten som en utfordring for å få til et godt samarbeid med barnevernet. Lærerne nevner ikke sin egen taushetsplikt som utfordrende. De forteller videre at barneverntjenesten får vite det de vil vite, og at de skriver ned masse informasjon om barnet til barneverntjenesten, men får lite tilbake.

En av informantene fra skolen var klar over at det måtte et samtykke til fra foreldrene for at barnevernet skal ha mulighet for å dele informasjon med skolen. De andre informantene

nevnte ikke noe om at de har forståelse for at barnevernet må ha samtykke fra foreldrene. En av informantene fra skolen uttrykker det slik:

«Taushetsplikten er utfordrende, det handler jo om at vi er sammen med barnet store deler av dagen. Vi får da kanskje ikke vite ting som kan være viktig for at vi skal kunne ivareta barnet eller ting som skjer i hjemmet. Barnet kommer jo med en bagasje.»
(Skole-informant 3).

Informantene fra barnevernet har, som tidligere nevnt, ulikt syn på taushetsplikten. Barnevernet har en oppfatning om at skolen tenker at terskelen for å gjøre noe i hjemmet er lav. Barnevernkonsulentene har også en oppfatning om at skolen ikke er klar over at barnevernet er styrt av samtykke og kan derfor ikke dele informasjon uten samtykke. Dette kan handle om skolens manglende kunnskap om barnevernets taushetsplikt. En av informantene fra barnevernet uttrykker det slik:

«Jeg tror nok at en del skoler opplever at barneverntjenesten ofte glemmer seg bak taushetsplikten.» (Barneverntjenesten- informant 5).

Informantene fra skolen nevner at de ikke vet hvilket rom barnevernet har å bevege seg innenfor med tanke på taushetsplikten. Flere av dem forteller at de selv kunne trenge mer kunnskap om taushetsplikten til barnevernet. En av informantene fra skolen uttrykker:

«Det handler jo også om at vi må ha kunnskap om deres taushetsplikt, for vi ser jo at det kan være utfordrende for dem og.» (Skole -informant 3)

Informantene fra barnevernet forteller at de av og til må fortelle til skolen at det ikke er all informasjon som er relevant for dem. Barnevernkonsulentene tenker at dette kan ha en sammenheng med at skolen ikke har kunnskap om hva barnevernet faktisk kan fortelle. Noen av informantene fra barnevernet har en opplevelse av at lærerne kan være snokete og nysgjerrige. En av informantene fra barnevernet uttrykker det slik:

«Av og til må jeg fortelle til skolen at det ikke er alt av historikk som er relevant for dere. For eksempel foreldre og deres historikk og vansker.» (Barneverntjenesten-informant 5)

En annen informant fra barnevernet uttrykker også:

«Det er ikke alltid vi kan informere skolen om alt, jeg opplever at skolen naturlig nok blir nysgjerrige og noen kanskje litt mer nysgjerrige.» (Barneverntjenesten- informant 4)

Enveiskommunikasjon fra barnevernet til skolen blir også nevnt blant både barnevernansatte og lærerne som en utfordring. Der skolen mener de får for lite informasjon fra barnevernet om det de må dele ut til barnevernet. Informantene fra skolen trekker dette frem som en større utfordring enn det barnevernet gjør. Informantene fra skolen påpeker at de kunne hjulpet barnet på en bedre måte dersom kommunikasjonen gikk begge veier. En av lærerne forteller også at hun synes det er «urettferdig» at de ikke får mer informasjon ettersom de tilbringer mer tid med barnet enn det de i barnevernet gjør. En av informantene fra skolen uttrykker:

«Det er jo litt synd. Hvis kommunikasjonen kunne gått begge veier så tenker jeg at en kanskje kunne hjulpet barnet på en mye bedre måte, da kunne vi fått tips og råd til hva vi kunne gjort på skolen for å hjelpe barnet best mulig.» (Skole- informant 1)

Informantene fra skolen peker på enveiskommunikasjon fra barnevernet som et gjennomgående problem, både i pågående saker, og i ettertid av en sak. Skolen uttrykte i tillegg at de var usikre på hva de har rett på å vite. Lærerne syntes ikke de får nok informasjon ut ifra hva de selv må gi ut til barnevernet. En av informantene fra skolen uttrykker:

«I ettertid av en sak er det frustrerende for oss fordi vi ikke får vite om barnevernet har trukket seg ut igjen, jeg er faktisk litt usikker på om vi får vite at saken er avsluttet, kanskje hvis vi spør. Vi får ikke vite hva som har skjedd eller hvorfor saken har blitt avsluttet.» (Skole- informant 1)

Den samme informanten sier videre..

«Vi skal jo gi masse informasjon, jeg skrev masse til barnevernet hva jeg visste om et barn, men vi får jo ikke vite noen ting om hvordan det går videre. Vi lærere synes vel at det er mye en vei, så får vi utrolig lite tilbake.» (Skole- informant 1).

Informantene fra skolen uttrykte at enveiskommunikasjon fra barnevernet er utfordrende for samarbeidet. Informantene fra barnevernet forteller at de er klar over at skolen kan synes at det er en utfordring med enveiskommunikasjon. Informantene fra barnevernet mener enveiskommunikasjon ikke er det største problemet med tanke på å få til et godt samarbeid. Informantene fra barnevernet uttrykker at de ikke kan fortelle mye av det skolen vil vite på

grunn av reglene for taushetsplikt. Barnevernet har en oppfatning av at det er mangel på kunnskap blant lærerne, da de ikke er klar over at barnevernet er styrt av samtykke. En av informantene fra barnevernet uttrykker det slik:

«Skolen tenker ofte at vi må jo snakke sammen, dere må jo kontakte oss, men foreldrene har ikke samtykket til det. Og da kan vi ikke gjøre det.»

(Barneverntjenesten - informant 6).

Forslag til forbedringer når det gjelder taushetsplikten

Alle informantene fra skolen peker på at de har et ønske om at taushetsplikten ikke skal være så streng for barnevernet. Som tidligere nevnt i oppgaven, etterlyser skolen mer informasjon fra barnevernet. Forslaget deres for å gjøre samarbeidet bedre blir dermed at de har et ønske om at det gjøres en endring i barnevernets taushetsplikt, da de ser på taushetsplikten som det største hinderet med tanke på å samarbeide med barnevernet. To av informantene fra skolen uttrykker det slik:

«Taushetsplikten setter jo og en stopper, det er nok en grunn til at det må være såpass strengt, men det gjør det veldig vanskelig for oss som jobber tettest på barnet.» (Skole -informant 1)

Tidligere i oppgaven er det nevnt at informantene fra skolen ser på enveiskommunikasjon fra barnevernet og samtykke fra foreldrene som utfordrende for samarbeidet. Informantene fra barnevernet kom med forslag til at de burde bli flinkere til å ikke føle seg så bundet av taushetsplikten og at det faktisk er en del opplysninger de kan dele til tross for taushetsplikten.

Informantene fra barnevernet nevner at de må bli flinkere til å løsrive seg fra taushetsplikten, da de har et inntrykk av at det er mange som føler seg for bundet til denne. Samtidig som man holder seg innenfor reglene. Informantene fra barnevernet trekker frem en endring i hva de selv kan gjøre slik at samarbeidet mellom skolen og barnevernet kan bli bedre.

Barnevernkonsulentene kan bli bedre på å forklare til foreldrene hvorfor det er viktig for barnet at foreldrene samtykker til å gi ut informasjon. Informantene fra barnevernet forteller at de kan åpne mer for å gi foreldre en mulighet til å gi informasjonen selv til skolen. En av informantene fra barnevernet uttrykker det slik:

«Vi kan for eksempel si til foreldrene at dersom de ønsker å fortelle det selv så vil de også få litt mer kontroll på hva som blir sagt og hvordan de da ønsker å legge det frem.» (Barneverntjenesten- informant 4)

Oppsummering av funn

Jeg vil her oppsummere funnene, hva informantene synes var utfordrende med samarbeidet og hvilke forslag de har til endringer for å gjøre samarbeidet bedre. Informantene fra skolen mener de får for lite veiledning fra barnevernet, lærerne har ikke erfaring med faste drøftingsmøter med barnevernet. Informantene fra barnevernet har imidlertid god erfaring med samarbeidet med skolen og har faste drøftingsmøter en gang i uken med skolen. Lærerne har et ønske om at de kan ringe barnevernet for å få konkret veiledning på konkrete situasjoner. Lærerne forteller at de ofte ikke ringer barnevernet fordi de er redde for å ødelegge forholdet til foreldrene. Barnevernet, på sin side, peker på frustrasjon over at skolen ikke i større grad involverer foreldrene i bekymringene.

Majoriteten av informantene fra barnevernet og skolen ser at samarbeidet kan bli utfordrende når de har ulik forståelse av barnet. En av informantene fra barnevernet opplever imidlertid at barnevernet og skolen har kommet nærmere hverandre i forståelsen. For å få en likere forståelse av barnet har barnevernkonsulentene blant annet kommet med forslag om noe felles undervisning med lærerne. Barnevernkonsulentene mener og det kan være en satsing i kommunen, der skolen og barnevernet har felles kurs for å få en likere forståelse.

Både informantene fra skolen og barnevernet mener lederen bør være med på møter og at samarbeidet bør være forankret i ledelsen for at samarbeidet skal fungere bedre. Det blir ikke spesifisert hvilke møter, men det blir nevnt når det skal tas avgjørelser på et høyere nivå. Informantene fra skolen mener de får for lite informasjon fra barnevernet om barnet, barnevernet på sin side mener at det er mye informasjon skolen ikke kan få på grunn av taushetsplikten. Informantene fra skolen uttrykker at de kunne tenkt seg mer informasjon om barnevernets taushetsplikt. Barnevernkonsulentene mener skolen har for lite kunnskap om samtykke og barnevernets taushetsplikt. Det finnes også ulikt syn på samtykke blant barnevernkonsulentene i studien.

Diskusjon

Veiledning fra barnevernet til skolen

Lærerne i min studie synes det er utfordrende at de får for lite veiledning fra barnevernet i konkrete saker med konkrete barn. Barnevernkonsulentene i min studie har et godt etablert samarbeid med skolene. De har faste drøftingsmøter en gang i uken, der de drøfter saker anonymt med lærerne. Informantene fra skolen har ikke erfaring med faste drøftingsmøter og noen av lærerne er usikre på om barnevernet i det hele tatt kommer ut på skolene for å drøfte saker.

Også i Christensen & Godøs studie (2021) syntes lærerne at det er utfordrende når de ikke får veiledning eller tilbakemelding i etterkant av bekymringsmeldinger. Her kommer det frem at det kan føre til at lærerne blir usikre i møte med elevene som sliter (Christensen & Godø 2021). Dersom lærerne på skolen ikke får veiledning eller kunnskap om elever som har utfordringer, kan dette gå utover den enkelte eleven. Dette kan også føre til at lærerne ikke er mer klar over hva de skal se etter ved for eksempel omsorgssvikt. Lærerne kan også bli usikre med tanke på hva som skal meldes til barnevernet og ikke. Lærerne i min studie uttrykker at samarbeidet kan være utfordrende når de ikke får veiledning fra barnevernet. Lærerne forteller videre at de har et ønske om konkret veiledning på konkrete elever. Drugli (2008) peker også på at den som gir veiledning må kunne gi undervisning i temaer som er av betydningen for arbeidet med barnet. Her blir det pekt på at det er viktig at veiledningen er konkret og handlingsrettet (Drugli, 2008). Dette er også noe informantene i studien min har et ønske om fra barnevernet.

Lærerne og barnevernkonsulentene i min studie kommer med et forslag om faste drøftingsmøter for at samarbeidet skal fungere bedre. Informantene fra barnevernet har god erfaring med faste drøftingsmøter med skolene en gang i uken, og kommer derfor med dette forslaget. Lærerne har ikke erfaring med faste drøftingsmøter, men ser på det som en mulighet der barnevernet kan komme med veiledning til skolen. Under drøftingsmøtene kan man drøfte saker om barna anonymt. Informantene kan her få et innblikk i hva de ansatte tenker om ulike situasjoner, samtidig som det kan være med på å øke kunnskapen til de ansatte om hverandre. Ifølge Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2018) skal barneverntjenesten faktisk gi veiledning til ansatte på skolen om hva som kan gjøres dersom man er bekymret for et barn.

Dersom barnevernet og skolen tar i bruk drøftingsmøter kan dette også bidra til at lærerne ikke bare får hjelp til faglige overveielser og beslutninger, men også til å håndtere egne følelser og reaksjoner. Informantene fra barnevernet i min studie hadde god erfaring med samarbeidet med skolene. Studien min viser at barnevernet jevnt over føler de har et godt samarbeid med skolene. Man kan tenke seg at en av grunnene til dette er fordi barnevernkonsulentene har faste drøftingsmøter med skolene, der de drøfter saker om barna anonymt. Baklien (2009) peker på synlighet og at partene får drøftet sakene anonymt som viktige faktorer for at samarbeidet skal bli bedre (Baklien, 2009). Drøftingsmøter kan også føre til at barnevernet er mer synlige i skolen. Hesjedal et al., (2015) trekker også frem synlighet som en viktig faktor for godt samarbeid. Studien min viser at barnevernkonsulentene har en oppfatning av at dersom de er mer synlige i skolen blir terskelen for lærerne å melde ifra til barnevernet lavere. En av grunnene til dette kan være fordi lærerne da vet hvem de har å forholde seg til.

På arbeidsplassen til en av informantene fra barnevernet har de en miljøterapeut stilling. Dette innebærer at hun er til stede på skolen en hel dag. Dersom lærerne hadde behov for det kunne hun drøfte enkelte saker og gi veiledning om barna til lærerne. Dette så barnevernkonsulenten som svært nyttig, da det finnes en del myter om hva barnevernet er blant både lærere, elever og foreldre. Hun foreslo miljøterapeut stilling som en forbedring andre barneverntjenester kunne gjøre, da hun ikke trodde mange i barnverntjenesten hadde en slik praksis. Dette kan også være med på at barnevernet er mer synlige i skolen.

En av barnevernkonsulentene i studien er skolekontakt for noen fester skoler i bydelen. I studien kommer det frem at dette kan føre til at barnevernet blir godt kjent med lærerne på skolen. Barnevernkonsulentene, som tidligere nevnt, har uttrykt at de har et inntrykk av at lærerne oftere tar kontakt dersom de vet hvem de har å forholde seg til. Ved at lærerne får noen faste personer i barnevernet å forholde seg til kan det føre til nettopp dette. Christensen & Godø (2021) peker også på viktigheten av å møte dem man skal samarbeide med, det å få «et ansikt» på dem forstås som viktig for å etablere en god samarbeidsrelasjon (Christensen & Godø, 2021).

Mangel på veiledning fra barnevernet til skolen kan i verste fall føre til at skolen velger å ikke ta kontakt med foreldrene. Dette kan for eksempel være når lærerne skal ta opp en bekymring de har rundt barnet til foreldrene. I følge Drugli (2008) inntar noen lærere en «vente og se»

holdning og vil aller helst unngå kontakt med foreldrene når det gjelder vanskelige saker med barna. Lærerne i Druglis studie rapporterer at de er usikre på hvordan de skal kommunisere med foreldre om vanskelige saker, de er også engstelige for hvordan de vil klare å håndtere foreldres reaksjoner (Drugli 2008).

I min studie kommer det frem at noen lærere vegrer seg for å ta kontakt med barnevernet når de trenger veiledning. Dette blir begrunnet ved at barnevernet må kontakte foreldrene å fortelle hva lærerne har sagt til barnevernet. Grunnen til at lærerne i min studie ikke tar kontakt med barnevernet kan være mangel på kunnskap blant lærerne på å ta vanskelige samtaler med foreldrene. Dersom lærerne tar opp saken med barnevernet får foreldrene vite det, sannsynligheten blir da større for at lærerne må ta en vanskelig samtale med foreldrene. Dette kan være en grunn til at lærerne velger å ikke ringe barnevernet for å få veiledning. I studien min kommer det frem at lærerne av og til ikke tok kontakt med barnevernet i frykt for å ødelegge samarbeidet til foreldrene. I samsvar med dette, påpeker Eriksen & Germeten (2014) at lærere i noen tilfeller velger å ikke ta kontakt med barnevernet fordi de er redd for å ødelegge samarbeidet med foreldrene.

Barnevernkonsulentene i studien min mente at lærerne i for liten grad involverer foreldrene når de er bekymret for et barn og at de isteden ringer rett til barneverntjenesten. Drugli og Onsøien (2007) peker på at lærere opplever at det kan være vanskelig å ta utfordrende samtaler med foreldre. Noen medvirkende faktorer kan være opplevelsen av manglende kompetanse og stress (Drugli & Onsøien, 2010). Det kan tenkes at lærerne på skolen ikke er like vandt til å ta utfordrende samtaler med foreldrene på lik linje med barnevernet. Man kan tenke seg til at grunnen til dette er at lærerne selv ikke føler de har kompetanse til å ta disse samtalene slik som Drugli og Onsøien (2010) peker på, eller at de har for lite trening til å ta slike samtaler.

Lærerne har meldeplikt overfor barnevernet der de pålegges å gi fra seg opplysninger om barn og deres foreldre. Dette er enten uoppfordret eller via pålegg fra barneverntjenesten (Det kongelige barne- og familiedepartementet 2005). Lærerne har også meldeplikt der det er en pågående barnevernssak. Dette vil si at lærerne må melde inn til barnevernet dersom de oppdager flere bekymringer knyttet til barnet. Det kan være ny og viktig informasjon for barnevernet å få selv om de allerede har opprettet en sak. Dersom meldingen inneholder nye

opplysninger må barneverntjenesten vurdere å utvide grunnlaget for undersøkelsen (Barne-, ungdoms - og familiedirektoratet, 2018).

Dersom lærerne velger å ikke melde til barnevernet fordi de er redde for å ødelegge samarbeidet med foreldrene eller redde for hvordan de skal håndtere reaksjonene til foreldrene, vil det bety at de bryter meldeplikten sin. Dette er alvorlig og kan få store konsekvenser for barnet. For eksempel ved at barnet ikke får nødvendig hjelp. Barnet kan da stå i fare for å bli utsatt vold og alvorlig omsorgssvikt. Dette kan igjen føre til fysisk skade og psykiske traumer som kan ha alvorlige konsekvenser for barnas psykologiske utvikling og funksjon (Braarud & Nordanger, 2011). Det burde være lav terskel for lærerne å ta kontakt med både foreldrene og barnevernet. I Eriksen & Germeten (2012) s.108 står det; *«Samarbeidet med foreldre kan ikke settes foran et barns sikkerhet og behov for beskyttelse»*.

Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i arbeid med barn. De ansatte i skolen skal i alle deler av sitt arbeid ha barnets beste som overordnet prinsipp (Eriksen & Germeten, 2014). Dette betyr at man må sikre at alle handlinger og beslutninger som berører et barn tas med utgangspunkt i hva som er til det beste for barnet (Eriksen & Germeten 2014). Dersom lærerne velger å ta mer hensyn til foreldrene vil ikke barnets beste bli ivaretatt slik det skal i arbeid med barn og unge.

Et mulig forslag for å forbedre dette kan være å gjøre endringer i utdanningen til de ansatte i skolen. Dette kan for eksempel gjøres ved at skolen får mer kunnskap gjennom utdanningen til hvordan man kan ta vanskelige samtaler med foreldrene. Dette kan føre til at lærerne på skolen blir tryggere i situasjonen, som igjen kan føre til at lærerne kan ta samtalene med foreldrene. Det kan også tenkes at lærerne blir tryggere i avgjørelsen om å melde ifra til barnevernet dersom de får mer kompetanse om for eksempel tegn på omsorgssvikt. Et annet forslag til endringer kan være at lærerne ikke bare lærer om dette i utdanningen, men også når de kommer i jobb. For lærerne kan det gå en stund mellom hver gang de har utfordrende samtaler med foreldrene. Det kan derfor være lurt at de får oppfriskning når de begynner å jobbe. Dette kan også føre til at lærerne vil involvere foreldrene i større grad.

Ifølge en rapport om lærerrollen kommer det frem at lærerne etterspurte mer kunnskap om foreldresamarbeidet i utdanningen (Dahl et.al, 2016). Davies (2013) viser at kompetanseheving kan være en god strategi for å heve kvaliteten på samarbeidet mellom

foreldre og skole. Kompetansen bør fokuseres på hva den enkelte lærer kan gjøre selv for å fremme samarbeid med foreldre. Dette kan for eksempel være i møter, samtaler, ved mail-kontakt og ved å selv gi et positivt inntrykk. Det kan være lettere å ta kontakt med foreldrene når det oppstår en situasjon dersom man har tillit til hverandre og kjenner hverandre godt. Kompetanse om foreldresamarbeid kan derfor være viktig for å heve kvaliteten på samarbeidet og sørge for at lærerne melder ifra til barnevernet.

I følge Barne-, ungdoms og familiedirektoratet (2016) er det en fordel å få til et samarbeid med foreldrene til barnet. Dette er for å unngå at bekymringsmeldingen kommer overraskende på foreldrene (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, 2016). Skolen bør derfor snakke med dem om sin bekymring før de kontakter barnevernet. Det er ikke i alle tilfeller foreldre skal varsles om skolens bekymringer. Dette kan lærerne drøfte med barnevernet, også kan barnevernet vurdere når og på hvilken måte foreldrene skal bli informert.

Moe (2015) viser til at lederne kan hjelpe de ansatte med å melde ifra til barnevernet. Det kan oppleves som lettere for lederne å melde ifra ettersom de ikke jobber like tett med foreldrene, eller har det samme forholdet som de ansatte har til foreldrene. Informantene i min studie peker og på at de har et ønske om at samarbeidet er mer forankret i ledelsen. Lederne kan også bistå i krevende samtaler med foreldre og ha overordnet ansvar for meldinger til barnevernet. Spørsmålet her er om det bør være et lederansvar å ta disse samtalene med foreldrene. Ifølge Eriksen og Germeten (2012) blir bekymringsmeldingene fra skolen ofte sendt fra ledelsen, dette for at lærerne blant annet ikke skal stå alene om ansvaret. Ledelsen i skolen er ofte også hovedkontakten når skolen skal samarbeide med andre instanser (Eriksen & Germeten, 2012).

Dersom samarbeidet mellom lærer og foreldre blir konfliktfylt, kan det gå utover barnet. Et konfliktfylt samarbeid mellom læreren og foreldrene kan føre til at foreldrene får et negativt forhold til skolen, som igjen kan øke sannsynligheten for at barna også vil få det. Dette kan gå utover barnas holdninger til skole og skolearbeid dersom de hører at foreldrene er negative til skolen. Epstein (2010) viser at et godt samarbeid mellom hjem og skole har positiv betydning for barn og unge på en rekke områder. Det fører til blant annet bedre læringsutbytte, bedre trivsel, færre atferdsproblemer og mindre fravær (Epstein 2010). I følge Drugli og Nordahl (2016) er det flere trekk ved de konkrete møtene mellom lærere og foreldre som kan ha sammenheng med elevens læringsutbytte (Drugli & Nordahl, 2016). For at samarbeidet

mellom lærer og foreldre skal bli minst mulig konfliktfylt kan det være hensiktsmessig at lederne bistår lærerne i samtaler eller når det skal meldes til barnevernet.

I følge Barne-, ungdoms og familiedirektoratet (2016) bør skolen ha rutiner for at bekymringsmelding sendes gjennom en overordnet. Denne rutinen bør også si noe om hvordan skolen skal snakke med barnets foreldre og eventuelt barnet om bekymringen. Det kan også føles som en trygghet for lærerne at de har ledelsen i ryggen når de skal sende en bekymringsmelding eller få hjelp til å ta en vanskelig samtale.

Ulik forståelse av barnets situasjon og behov

Informantene fra barnevernet og skolen i studien uttrykker at samarbeidet kan bli utfordrende når de har ulik forståelse av barnet og dets situasjon og behov. En av informantene fra barnevernet opplever at barnevernet og skolen den siste tiden har kommet nærmere hverandre i forståelsen.

For å få til et godt samarbeid mellom barnevernet og skolen er det viktig at begge partene er åpne for den andres forståelse av barnet. Det kan være vanskelig for instansene å få til et godt samarbeid dersom de er helt uenige i hva som må gjøres for barnets beste. Ifølge Baklien (2009) er det viktig at barnevernet og skolen legger vekk sine forutinntatte forestillinger om hverandre og prøver å skape en felles forståelse av barnet (Baklien 2009). Begges perspektiv og syn på barnet vil være viktig for å få til et godt samarbeid og best mulig hjelp for barnet. De ansatte i barnevernet og skolen ser barna på ulike arenaer og dette kan være med på å skape viktige observasjoner av barna for begge parter.

Det er spesielt barnevernkonsulentene i studien min som peker frem at det er utfordrende når skolen og barnevernet har ulik forståelse av barnets situasjon og behov. Et forslag for at lærerne og barnevernkonsulentene skal få en likere forståelse av barnet kan være mer undervisning. Informantene fra barnevernet har et inntrykk av at det finnes mangel på kunnskap blant lærere på skoler, noe som også blir pekt frem av lærerne i Dahl et.al (2016) sin studie. Dersom barnevernet kommer ut på skolene for å gi undervisning kan dette være med på å fremme en felles forståelse av barnet, samtidig som man øker kunnskapen til lærere på skolen. Barnevernet har mer om for eksempel barns tegn til omsorgssvikt i utdanningen enn det lærerne har. Det kan derfor anses som nødvendig at lærerne får mer kunnskap om

dette temaet. Lærerne og barnevernet kan på denne måten komme nærmere hverandre i form av at de vil få en likere forståelse av barnet.

Det kan imidlertid bli sett på som bruk av feil ressurser i barnevernet dersom barnevernet skal undervise lærerne. Et forslag kan da være at det er noen andre enn barnevernet som kan ta denne undervisningen. Det kan også arrangeres felles kurs der både barnevernet og skolen er til stede. Innholdet i denne undervisningen kan for eksempel være tegn på omsorgssvikt, hvordan møte elever som er blitt utsatt for omsorgssvikt, informasjon om hverandres taushetsplikt og møteplasser.

Et forslag for at barnevernet og skolen skal få en likere forståelse av barnet kan være at de har noe felles undervisning i utdannelsen sin. Dette kan og føre til at de får informasjon om hverandre. I en rapport om lærerrollen etterspurte lærerne selv mer kunnskap og kompetanse i de sosiale og psykiske problemene mange elever har i lærerutdanningen. Her kommer det frem at lærerne selv ikke innehar den spisskompetanse som kreves i møte med elever som har vært utsatt for seksuelle overgrep eller vold (Dahl et.al, 2016).

Ifølge Drugli og Nordahl (2016) blir ikke kunnskap om barnevernet og ulike typer for omsorgssvikt vektlagt i utdanningen til lærerne. Lærerne har en egen etisk plattform som de følger. Her nevnes blant annet at de må overholde opplysningsplikten (Drugli & Nordahl, 2016). Dersom lærerne og barnevernet har felles undervisning kan dette være med på at lærerne får mer kunnskap om hvordan møte elever som for eksempel har vært utsatt for vold, noe lærerne selv i Dahl et.al (2016) sin studie mener de ikke har nok kunnskap om.

I rapporten til Dahl et. al (2016) kommer det frem at barnevernspedagoger i samarbeid med lærerne kan bidra til å styrke elevens utvikling og læringsmiljø. Det bør dermed rettes større oppmerksomhet mot tverrprofesjonelt samarbeid. Et forslag kan da være at lærerne og barnevernskonsulentene ikke bare har undervisning om barna og hvordan man kan få en økt forståelse av dem. Men at undervisningen også retter seg mot hvordan man kan få til et tverrfaglig samarbeid mellom instansene.

Selv om barnevernkonsulentene besitter en annen kompetanse enn det lærerne gjør i skolen er begge synspunkt viktig for å ivareta barna. Det trenger nødvendigvis ikke skape utfordringer i samarbeidet dersom barnevernet og skolen har ulikt syn på barnet. Informantene i studien

mener de kan bli flinkere til å bruke det som en fordel. Informantene kan sammen komme frem til en felles løsning basert på at man har ulikt syn på barnet. Det som imidlertid kan være med på å skape utfordringer i samarbeidet er når barnevernet og skolen har helt ulikt syn på hva barnet trenger og at de ikke kommer til enighet i hva som er det beste tiltaket for barnet. Ødegård et.al (2015) peker på at mangel på felles problemforståelse kan være problematisk, men at det nødvendigvis ikke trenger å være det, fordi forskjellige perspektiver kan åpne for nye løsningsalternativer (Ødegård et.al, 2015). Dette kan samsvare med det informantene i min studie sier. Både skolen og barnevernet jobber ut ifra barnets beste, som er et grunnleggende prinsipp i arbeid med barn og unge. Både lærerne og barnevernkonsulentene bør derfor være interessert i hva som er det beste for barnet.

Mennesker ser og oppfatter ikke alltid det samme. Dette vil også gjelde for ansatte i barnevernet og skolen. De ansatte i skolen og barnevernet jobber i tillegg ut ifra ulike lovverk. De ansatte må derfor være åpne for begges synspunkt slik at ikke den ene forståelsen blir vektlagt mer enn den andre, men at man får frem forskjellige tankemåter. Barnevernet vil i mange saker få mer informasjon i en sak enn det skolen får på grunn av barnevernets taushetsplikt. Dermed vil det være flere tilfeller der barnevernet og skolen sitter på ulik informasjon. Dette kan også være en av grunnene til at barnevernet og skolen opplever at de har ulikt syn på barnet.

Som tidligere nevnt har en av barnevernkonsulentene i studien en miljøterapeut- stilling der hun er synlig på skolen. Dette kan bidra til at de ansatte i barnevernet ser barnet et annet sted enn hjemme med omsorgspersonene. Lærerne i studien har tidligere nevnt at det kan være annerledes å se barna på skolen kontra hjemme med omsorgspersonene. Barnevernet kan på denne måten få et inntrykk av hvorfor lærerne har den forståelsen de har av barnet. Dette kan føre til en økt forståelse fra barnevernets side og gjøre at skolen og barnevernet kommer nærmere hverandre i forståelsen av barnets situasjon og behov.

Majoriteten av informantene synes samarbeidet var utfordrende når de hadde ulikt syn på barnets situasjon og behov. Det var imidlertid en av barnevernkonsulentene i min studie som syntes at skolen og barnevernet den siste tiden har kommet nærmere hverandre. Hun jobber i en kommune der de har felles kursing med alle som jobber med barn og unge i den aktuelle kommunen. Dette er med på å bidra til at de ansatte i skolen og barnevernet får en felles forståelse. Dette kan også være med på å fremme samarbeidet mellom barnevern og skole. De

ansatte vil også få et ansikt på dem som jobber på de ulike stedene. Informanten foreslår dette som en endring for å forbedre samarbeidet. Kommunene kan også være med å bidra til å sette et større fokus på samarbeidet mellom barnevernet og skolen.

En av informantene fra skolen hadde erfaring med at barnevernet kom på personalmøtene, men hun skulle ønske dette skjedde oftere. Det er ikke nødvendigvis bare barnevernet sitt ansvar å sørge for at skolen får nødvendig informasjon fra barnevernet. Skolen kan for eksempel invitere barnevernet på personalmøter og foreldremøter. Her kan barnevernet fortelle hva de kan bidra med, samt bidra med sin kunnskap. Barnevernkonsulentene som har god kontakt med lærerne mener at dette er med på å føre til en likere forståelse av barnet, mer kontakt og en økt tillit. Som tidligere nevnt kan dette også være med på å senke skolens terskel for å melde ifra til barnevernet. Et forbedringspotensiale til skolen kan være at de selv sier ifra til barneverntjenesten når de har behov for mer informasjon fra barnevernet, eller inviterer barnevernet på personalmøter.

Informantene fra studien min trekker også frem klargjøring av forventninger som et forslag til forbedring. Dette innebærer at man er klar over hvilke forventninger partene har til hverandre før de begynner samarbeidet. I studien til Baklien (2009) kommer det frem at dersom man ikke forstår hverandres oppfatning av hva samarbeid handler om eller hva slags forventninger man har til hverandre, så kan det oppstå konflikt mellom aktørene. Det kan også føre til at aktørene prioriterer ulikt. Drugli (2008) peker og på at det alltid er en god idé å starte et samarbeidsforhold med å avklare de gjensidige forventningene til hverandre.

Det er en viktig forutsetning for skolen og barnevernet å ha en felles virkelighetsforståelse for å planlegge og utvikle tjenester sammen. Det vil være utfordrende å gjennomføre samarbeidet på en god måte dersom partene ikke har en vilje til å jobbe sammen. Tidligere i oppgaven er det nevnt drøftingsmøter som et mulig forslag for å gjøre samarbeidet bedre. Drøftingsmøter kan føre til at de ansatte får en likere forståelse av barnet. Her får de delt sine synspunkter og drøftet dem sammen. Det er viktig at det blir avklart hva partene ønsker å få ut av for eksempel drøftingsmøtet slik at de har en felles oppfatning av hva drøftingsmøtet skal inneholde og hva de skal gå gjennom. Ødegård et.al (2015) peker også på at det kan oppstå unødvendige vanskeligheter dersom forventningene til hverandre er utydelige og hvordan «problemet» blir forstått (Ødegård et.al, 2015). Dette kan igjen gi helt forskjellige forventninger til hvordan samarbeidet skal forløpe. Det kan også føre til at instansene ikke

hører på hverandres synspunkter når det gjelder hvilket syn de har på barnets situasjon og behov.

Forankring av samarbeidet i ledelsen

Informantene fra barnevernet uttrykker at skolen i mange tilfeller er for dårlig til å ta med ledelsen på møter. Informantene fra skolen mener barnevernet burde ha med sin leder på møter da dette vil være med på å fremme samarbeidet. I intervjuene blir det ikke spesifisert hvilke møter det er snakk om. Ifølge Glavin & Erdal (2018) må ledelsen på arbeidsplassen skape en kultur som fremmer samarbeid. Man kan tenke seg at ledelsens struktur er med på å påvirke samarbeidets prosesser, som igjen har betydning for den hjelpen som gis til barna. Som nevnt tidligere i oppgaven samarbeider ikke informantene fra barnevernet og skolen med hverandre. Det forklarer ulike svar og erfaringer fra informantene.

Informantene fra skolen forteller at dersom de har med sin leder på møter har de opplevd og fått tilbakemelding fra barnevernet om at det blir en maktubalanse i samarbeidet. De forteller videre at lærerne da får en opplevelse av at barnevernet ikke ønsker at skolen skal ha med sin leder på møter. Informantene fra barnevernet i denne studien sier derimot at de har et ønske om at skolen skal bli flinkere til å ha med lederen sin på møtene.

I følge Steihaug og Loeb (2007) er en sterk ledelse en av faktorene som skal til for å fremme samarbeid. Samarbeidet kan gjøres lettere ved at ledelsen legger til rette for samarbeid med andre instanser. Lederen på den enkelte arbeidsplass kan her stå foran som et godt eksempel ved å være med på å fremme samarbeid. En studie gjort av Moe (2015) viser at det bør satses på å styrke fokuset på samarbeidet på et overordnet ledernivå slik at det blir mer forpliktende for de ansatte. Videre viser hun at dersom lederne samarbeider, vil det føre til at de gjør både hverandre og de ansatte gode i arbeidet. Dette er imidlertid også et spørsmål om ressurser og kapasitet. Barnevernkonsulentene i min studie nevner at de ikke har kapasitet til å ha med lederen på møtene. Et kjent problem for barnevernet er ressursmangel (Stephansen, 2017). Et spørsmål her blir da om det er riktig bruk av ressurser i barnevernet at lederen skal være med på alle møter med skolen eller om det kan tilrettelegges for samarbeid på en mer hensiktsmessig måte.

Lærerne i min studie mener barnevernlederen bør være med på møtene mellom barnevernet og skolen. Det er imidlertid stor forskjell på hvordan hverdagen i barneverntjenesten og

skolen ser ut. Spørsmålet her blir om det faktisk er et lederansvar å dra på møter. Det kan bli sett på som bruk av feil ressurser, da lederen i barneverntjenesten skal ta overordnede avgjørelser som for eksempel akutt plasseringer. Lederen må også være tilgjengelig for saksbehandlere i akutte situasjoner og alvorlige saker. Spørsmålet her blir da om lederen i barnevernet har mulighet til å dra på diverse samarbeidsmøter med skolen. Dersom skolen ønsker at barnevernlederen skal være med på enkelte møter, kan lærerne eventuelt forespørre om dette så kan barnevernet være med på møter av og til, dersom de har kapasitet og ressurser til det i de enkelte sakene.

Lederen på skolen har ansvar for barnevernssakene som er på den konkrete skolen. Det er forståelig at rektor syntes at disse sakene er viktige og at lederen i barnevernet bør være med på disse møtene. Barneverntjenesten har imidlertid flere saker da de har ansvar for alle barnevernssakene i hele kommunen. Funnene mine kan tyde på at det er en viss mangel på kunnskap blant lærerne om barneverntjenestens hverdag. Et forslag til endring kan være, som nevnt tidligere i oppgaven, at i barnevernsutdanningen og lærerutdanningen har mer felles undervisning og felles seminarer. Den felles undervisningen kan blant annet være at de vil få mer kunnskap om hverandres hverdag når de begynner i jobb. Eksempelvis hvordan en typisk hverdag for barnevernkonsulentene ser ut og hvordan en hverdag for lærerne ser ut. Dette kan være med på å øke forståelsen for hvorfor barnevernleder ikke har kapasitet til å bli med på alle møter i skolen. Skolen vil på den måten få mer kunnskap om hvordan barnevernet jobber og omvendt.

En forbedring kan også være å ikke bare ha fokus på dette i utdanningen, men også når de kommer ut i jobb. I følge Oppvekst- og utdanningsavdelingen (2016) kommer det frem at de fleste mente at det ikke er tilstrekkelig med møteplasser og rutiner for å få til en god samhandling mellom barnevern og skole (Oppvekst- og utdanningsavdelingen, 2016). Dette kan være et lederansvar ved at lederen kan legge til rette for at de ansatte kan få flere møteplasser. Lederne kan for eksempel arrangere felles kursing for barnevernkonsulentene og lærerne. Når barnevernet og skolen møtes kan de gå gjennom hvilke forventninger de har til lederen sin, om de forventer at lederen skal være med på møtene eller ikke. Lederen på arbeidsplassen kan også legge til rette for at samhandlingen mellom barnevernet og skolen kan bli bedre. Dette kan gjøres ved å motivere de ansatte til å ta kontakt med hverandre og tilrettelegge for dette.

Det har her kommet frem at det er viktig at lederne legger til rette for samarbeid.

Informantene i studien min peker på at de har et ønske om at lederen skal være med på møter mellom barnevernet og skolen. Spørsmålet her blir da om lederen kan legge til rette for samarbeid på bedre og mer hensiktsmessige måter enn at lederen er med på alle møter.

Eksempler på andre måter lederen kan tilrettelegge for samarbeidet mellom barnevern og skole kan være å sikre at systemene for det tverrfaglige samarbeidet er på plass, sikre at informasjon med hensyn til forventinger til samarbeidet når ut til alle ansatte. Lederne kan og arbeide med å avklare og tydeliggjøre roller, ansvar og forventninger på tvers av de relevante tjenestene. Skape en oppslutning om felles mål, få folk til å samle og forplikte seg. Videre kan lederne også være med på å stå i spissen for at barnevernet og skolen skal få flere møteplasser der de kan samarbeide.

I følge Drugli (2008) kan samarbeidet også forbedres ved at hver enkelt leder legger til rette for prosesser der de ansatte kommer fram til felles holdninger til tverrfaglig samarbeid som ikke bryter med lovverket. Man kan også dra nytte av andre instanser som er kommet lengre på dette området, og forsøke å lære av dem (Drugli, 2008). Informantene i studien min har pekt på at det er viktig at de ansatte har en felles forståelse for hva samarbeidet skal innebære. Dette kan være viktig med tanke på lederne også. At lederne for barnevernet og skolen har felles forståelse når de skal legge til rette for samarbeid. Det at lederne går frem som gode eksempler kan smitte over på de andre ansatte og være med på at de ansatte også får et ønske om å få til et godt samarbeid.

Taushetsplikt

Informantene fra skolen i studien synes taushetsplikten til barnevernet er utfordrende med tanke på å få til et godt samarbeid med barnevernet. Lærerne mener de får for lite informasjon fra barnevernet i forhold til det de selv må gi ut til barnevernet. Videre viser studien at lærerne kunne tenkt seg mer kunnskap om barnevernets regler for taushetsplikt. Informantene fra barnevernet har en oppfatning av at skolen ikke har kunnskap om reglene til barnevernet for taushetsplikt. Barnevernkonsulentene ser ikke på taushetsplikten som det største hinderet for samarbeid. Informantene fra barnevernet har derimot ulikt syn på å få til samtykke fra foreldre for å dele taushetsbelagt informasjon med skolen.

Ifølge Eriksen & Germeten (2014) er det flere av samarbeidspartnerne til barnevernet som ser det som problematisk at barnevernet har en mer omfattende og strengere taushetsplikt, da de mener det er til hinder for samarbeid. De oppfatter at det er problematisk når de må gi ut informasjon, men i liten grad får noe tilbake. Dette kan samsvare med det informantene fra skolen i min studie forteller om barnevernets taushetsplikt. Lærerne i min studie forteller at når de gir ut informasjon til barnevernet lurer de ofte på hva som skjer videre med saken og hvordan saken blir fulgt opp av barnevernet.

Videre viser studien min at lærerne mener de kan skape en bedre forståelse av barnet dersom de vet hvorfor barnevernet er involvert. Det kan være med på å skape en forståelse av hvorfor et barn reagerer som det gjør i en bestemt situasjon, for eksempel i en time på skolen. Lærerne kan hjelpe barnet på en bedre måte hvis de vet hvorfor barnet reagerer på denne bestemte måten. Dersom læreren ikke får viktig informasjon om barnet og ikke vet hvordan hun skal tilrettelegge for barnet, kan det gå utover barnets trivsel og læresituasjon på skolen.

Tidligere i oppgaven har det blitt sett på at informantene i denne studien har pekt på at barnevernet og skolen i noen tilfeller har ulik forståelse av barnet. En grunn til dette kan være at barnevernet på den ene siden har mer informasjon om barnets situasjon enn det skolen har. Dersom læreren også får tilgang til viktig informasjon om barnet og dets situasjon og behov kan det også være med på å fremme likere forståelse av barnet. Det å jobbe for å få til et samtykke fra foreldrene til å gi ut informasjon kan derfor være viktig for samarbeidet og for å gi barnet oppfølgingen den trenger i skolen, både sosialt og i klasserommet.

Informantene fra barnevernet har et inntrykk av at lærerne ikke har kunnskap om at barnevernet trenger samtykke fra foreldrene for å gi ut taushetsbelagt informasjon til skolen. I studien min kommer det frem at det er kun én av informantene fra skolen som nevner at de er klar over at det må foreligge et samtykke fra foreldrene for å dele informasjon. Det er imidlertid litt ulikt syn på samtykke blant barnevernkonsulentene i min studie. Noen av informantene fra barnevernet syntes ikke det er noe problem å få til samtykke dersom man jobber for dette, de mener videre at man kan gå ganske langt i å fortelle så lenge det er til barnets beste. Andre informanter fra barnevernet tok som utgangspunkt at man ikke kan si noe til skolen.

Samtykke handler om at foreldre eller barn over 15 år kan helt eller delvis frita barnevernet fra taushetsplikten og dermed frigjøre opplysninger (Kjønstad 2014). Majoriteten av informantene fra barnevernet så ikke på taushetsplikten og samtykke fra foreldrene som det største problemet for samarbeid. Barnevernkonsulentene nevnte at de fikk inntrykk at skolen synes taushetsplikten er utfordrende for samarbeidet. For at barnevernet skal kunne formidle taushetsbelagte opplysninger til andre må det imidlertid være hjemmel for det i lovgivningen eller det må foreligge samtykke. Dersom barneverntjenesten finner det nødvendig for å fremme barneverntjenestens oppgaver kan den videreformidle opplysninger til andre forvaltningsorgan, bvl. §6-7 tredje ledd (Barnevernloven, 1992, §6-7).

Studien min viser at informantene mente samarbeidet ble bedre dersom de fikk et samtykke fra foreldrene til å dele opplysninger. Barnevernet og skolen er dermed avhengige av tilliten til foreldrene for at de skal kunne dele viktig informasjon seg imellom. Barnevernet og skolen må derfor jobbe for å bygge tillit med foreldrene, dette kan føre til at foreldrene vil forstå at et samtykke er viktig for å få til et godt samarbeid mellom instansene og det beste for barnet. Det viser hvor viktig tillit er i samarbeidet mellom barnevernet, skolen og foreldrene. I følge Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2018) er tillit en av de viktigste faktorene for å kunne gi barn gode tilbud.

Barnevernkonsulentene i min studie trekker frem at de kan bli flinkere til å gi ut informasjon til foreldrene, skape en dialog med dem og involvere foreldrene når informasjonsutvekslingen til skolen skal foregå. Her kan de ansatte for eksempel informere foreldrene om hvorfor et samtykke er viktig og hva det vil si dersom foreldrene gir samtykke til barnevernet og skolen. Samtidig er det viktig å gjøre foreldrene trygge på at det ikke vil bli gitt unødvendig informasjon.

Et forslag for at barnevernet og skolen skal få til et samtykke fra foreldrene for å utveksle informasjon kan også være at barnevernet eller skolen gir foreldrene mulighet til å selv gi informasjonen. Informasjonsutvekslingen kan fungere bedre når foreldrene selv er delaktige i dette. Foreldrene kan dermed oppnå trygghet og en visshet for at rette opplysninger blir gitt, og en sikring for at ikke feilaktige opplysninger blir gitt. Dersom man involverer foreldrene i prosessen kan det føre til at foreldrene vil føle seg mer delaktige i avgjørelser som skal tas. Dette kan også være med på at foreldrene ikke føler de blir gått bak ryggen på og at de får tatt del i samarbeidet.

Ifølge Prop.169 L (2016-2017) er foreldre en viktig ressurs som har kunnskap om barnets behov, og foreldre må derfor så langt som mulig involveres i beslutninger om barnet. Barn og foreldre må imidlertid ha innflytelse og få medvirke på alle stadier av en sak og i alle saker. Ifølge Prop.169 L (2016-2017) er god kommunikasjon og dialog avgjørende for å få til et godt samarbeid. Det kan derfor være sentralt at barnevernet gir god informasjon om hva barnevernet er, hvordan de jobber og hva de kan bidra med. Det er og viktig at partene forstår det som blir sagt og skrevet. Tidligere i oppgaven har det kommet frem at barnevernkonsulentene mener lærerne ikke involverer foreldrene, men bare ringer rett til barneverntjenesten. For å få til et godt samarbeid og gjensidig tillit er det viktig at foreldrene blir involvert i samarbeidet mellom skolen og barnevernet.

Ifølge Eriksen og Germeten (2012) kan taushetsplikten være en barriere som hindrer et godt tverrfaglig samarbeid. De ansatte som samarbeider bør ha god kompetanse om hvilke regler de må forholde seg til, og hvilke unntak som fritar dem fra reglene (Eriksen & Germeten, 2012). I dette tilfelle er det ikke nødvendigvis bare barnevernets ansvar og be om samtykke fra foreldrene. Dersom lærerne får mer kunnskap om at det må foreligge et samtykke fra foreldrene kan lærerne etterspørre om barnevernet har spurt foreldrene om samtykke. Ettersom det kun var en av lærerne i studien som nevnte samtykke.

Det er viktig at alle involverte følger reglene for taushetsplikt, men det er også viktig at enkeltpersoner ikke skaper hindringer for samarbeid slik at barnet får den hjelpen de trenger. Det er dermed viktig at man ikke tolker lover og regler strengere enn nødvendig. Studien min viser at informantene fra barnevernet hadde et inntrykk av at noen kollegaer gjemmer seg bak taushetsplikten og tenker at de ikke kan gi informasjon til skolen. Det kommer og frem i studien at noen barnevernkonsulenter bare går ut ifra at de ikke kan si noe til skolen og glemmer dermed å spørre foreldrene om samtykke.

Majumdar (2006) og Steihaug & Loeb (2007) peker på at ulike oppfatninger av regelverket for taushetsplikt hos partene når det skal samarbeides kan være med på å gjøre informasjonsdelingen mellom tjenestene vanskelige (Majumdar, 2006. Steihaug & Loeb, 2007). Lærerne og barnevernkonsulentene i min studie uttrykker at de har ulik kunnskap om taushetsplikten og at dette kan være utfordrende for samarbeidet. Dette kan være ulikt innad en arbeidsplass, der det kan være noen på en arbeidsplass som sitter med mer kunnskap enn

andre. Dersom de ansatte får mer kunnskap om taushetsplikten er det ikke sikkert taushetsplikten blir like utfordrende med tanke på å samarbeide. Dersom de ansatte i barnevernet og skolen har ulik kunnskap om reglene for taushetsplikt kan dette også gå utover hvordan de tolker reglene. Det kan være noen ansatte som tolker loven strengere enn andre. I min studie kan det tyde på at det er ulik kunnskap og tolkning av taushetsplikten blant de ansatte i barnevernet. Det kan være barnevernet tolker reglene strengere enn nødvendig og dermed ikke får gitt ut nødvendig informasjon til skolen.

Det finnes mange i barneverntjenesten som deler ganske mye med skolen likevel, nettopp fordi de mener det er til barnets beste. Barnets beste er en skjønnsmessig vurdering. Barnevernets praktisering av barnets beste beror i stor grad på hvordan barnevernsarbeidere forstår og fortolker barns omsorgssituasjon og behov (Brottveit, 2014). Dette kan være ulikt ut ifra hvilken barnevernsarbeider man møter på og hvordan den enkelte fortolker barns omsorgssituasjon. Dermed kan det være at ansatte i barneverntjenesten og skolen i samme situasjon har ulikt syn på hva som er barnets beste. Barnets beste beror på en individuell helhetsvurdering. Hensynet til barnets beste er ikke alltid så enkel å anvende i det virkelige liv, dette skyldes at hensynet må avveies mot andre hensyn og at en må fastslå hva som er barnets beste i det enkelte tilfelle (Brottveit, 2014). Dersom barnevernet kan gi nødvendig informasjon til skolen kan det være med på at lærerne kan hjelpe barnet etter prinsippet om barnets beste. Barnevernet trenger ikke nødvendigvis gi sensitive opplysninger, men konkrete tiltak som kan hjelpe barnet i skolehverdagen – samt konkret veiledning på det enkelte barn. Det kan oppstå situasjoner som lærerne er usikre på hvordan de skal håndtere. Dersom barnevernet og skolen sitter på ulik informasjon om et barn vil også vurderingene med tanke på hva som er barnets beste være ulike.

Når det gjelder taushetsplikten og barnets beste er det viktig at det tas hensyn til hva som er barnets beste, men samtidig tenke på praktiseringen av reglene. Bvl. §6-7 siste ledd fastslår at hvis et barns interesser tilsier det, kan fylkesmannen eller departementet bestemme at opplysninger skal være undergitt taushetsplikt, selv om foreldrene har samtykket i at de gjøres kjent, jf. pkt. 3.2.3. Når man skal tenke på taushetsplikten og barnets beste kan man stå overfor to risikoer. Den ene er risikoen for at barnet fortsatt lider eller skades, og på den andre siden risikoen for at omsorgspersonenes personvern kan krenkes. I arbeid med barn og unge skal man alltid tenke på hva som er det beste for barnet.

I studien min kommer det frem at enveiskommunikasjon fra barnevernet til skolen er noe informantene fra skolen ser på som en utfordring for samarbeidet. Som nevnt tidligere i oppgaven er det skolen som har plikt til å gi opplysninger til barneverntjenesten §6-4 når det er «grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt eller vedvarende alvorlige atferdsvansker.» Dette innebærer at skolen skal informere barnevernet om informasjon de mener er av betydning for barnevernet. Det kan derfor være viktig at andre instanser vet om de viktige tingene i barnets liv for å få et helhetlig bilde av situasjonen. Opplysninger som går under opplysningsplikt er ikke valgfritt for skolen å dele til barnevernet, de er nødt til å meddele opplysningene. På denne måten kan skolens opplysningsplikt skape en åpning for kommunikasjon.

Opplysningsplikten er kun en enveiskommunikasjon, der skolen informerer barnevernet, men barnevernet informerer ikke tilbake til skolen. Dette kan bli sett på som en begrensning i taushetsplikten, da det kan være informasjon som kan være viktig for skolen å få for å forstå situasjonen til barnet. Som tidligere nevnt kan man tenke at lærerne kan hjelpe barnet på en bedre måte dersom lærerne får denne informasjonen.

Et forslag som går igjen blant informantene i studien for at samarbeidet mellom barnevern og skolen skal bli bedre er endring i utdanningen - samt mer felles undervisning under utdanningen. Dette kan være med på å øke kunnskapen til både barnevernet og skolen om hverandre. Eksempler på endring som kan gjøres i utdanningen til skolen i forbindelse med taushetsplikten er å gi skolen mer informasjon om hvilke bestemmelser barnevernet forholder seg til når det gjelder taushetsplikten. Ettersom det kommer frem i min studie at det er barnevernets taushetsplikt som skaper utfordringer for samarbeidet bør det være denne man fokuserer på.

Studien min viser også at det finnes ulikt syn på samtykke blant de ansatte i barnevernet. Derfor kan et forslag også være å gi barnevernkonsulentene mer felles undervisning eller kursing om taushetsplikten. Barnevernet nevner og at de av og til bare går ut ifra at de ikke kan si noe til skolen, en endring for at samarbeidet skal bli bedre kan være og informere om taushetsplikten til barnevernet. Ettersom det vil være ansatte på en arbeidsplass som har mer kunnskap om for eksempel taushetsplikten, kan et forslag være at de ansatte på arbeidsplassen kan lære av hverandre.

Ifølge Lone (2019) er det et gjennomgående ønske fra virksomhetene å få en bedre innsikt i hvordan barneverntjenesten jobber og prioriterer. Videre i rapporten kommer det frem at informantene så på taushetsplikten og bruk av samtykke som hovedutfordringer (Lone, 2019). Dersom lærerne og barnevernet får mer kunnskap om hverandre og taushetsplikten er det en økt sannsynlighet for at samarbeidet blir bedre. I studien min kommer det også frem at lærerne har et ønske om å få økt kunnskap om barnevernets taushetsplikt. Dette samsvarer med det Lone (2019) peker på.

Avsluttende betraktninger

Denne oppgaven retter søkelyset mot hvordan informanter fra barnevernet og skolen opplever samarbeidet dem imellom. Jeg har utforsket problemstillingen «*Hvordan opplever ansatte i barneverntjenesten og skolen samarbeidet dem imellom og hvilke forslag har de til endringer som kan forbedre samarbeidet?*». Problemstillingen gir et bilde på hvordan barnevernet og skolen jobber sammen og hva informantene i studien ser på som forbedringsmuligheter med tanke på samarbeidet dem imellom.

Det var tydelig at informantene i studien var enige om at samarbeidet mellom barnevernet og skolen kunne være utfordrende, noe tidligere forskning også viser. Min hensikt med denne studien var å supplere forskningen som allerede finnes på feltet «samarbeid mellom skole og barnevern», men samtidig komme med ny kunnskap som er hvilke forslag informantene har til endringer som kan gjøre samarbeidet mellom barnevernet og skolen bedre.

I studien min kommer det frem en del forslag til endringer som kan gjøres med tanke på å forbedre samarbeidet. Informantene kom selv med en del forslag og jeg har selv også drøftet noen forslag som kan forbedre samarbeidet. Noe som går igjen som forslag til forbedring er behov for mer undervisning. Det kan være noe felles undervisning eller at de får mer kunnskap om hverandre i utdannelsen. Det kommer frem i studien min at det informantene ser på som mest utfordrende med tanke på samarbeidet er når en av partene har mangel på kunnskap. Lærerne i studien har uttrykt at de har et ønske om at barnevernet er mer tilgjengelig og at lærerne har mulighet til å bruke dem mer til konkret veiledning. Andre forslag til å forbedre samarbeidet var faste drøftingsmøter, skolekontakt, at samarbeidet var mer forankret i ledelsen og et forslag om at barnevernet generelt var mer synlige i skolen. En av informantene fra skolen hadde i tillegg som forslag å gjøre endringer i taushetsplikten til barnevernet, da hun mente denne satt stopper for samarbeidet.

Forslag til videre forskning kan være å sammenligne hvordan samarbeidet mellom barnevernet og skolen fungerer i små kommuner kontra hvordan det fungerer i større kommuner. Et annet forslag til videre forskning kunne vært å høre lederens synspunkt på hva de selv tenker om samarbeidet og hvilken rolle de har i forbindelse med samarbeidet mellom barnevern og skole. Da det i min studie kun har kommet frem hvilken rolle de ansatte mener

lederen skal ha i et samarbeid. Det kunne vært interessant å sett på hvordan lederne faktisk tilrettelegger for samarbeid og hvor stor del de har i samarbeidet.

I studien min kommer det også frem at barnevernkonsulentene deler lite informasjon med skolen selv om det er innenfor lovverket. Et forslag til videre forskning kunne vært å utforske denne problemstillingen videre, med tanke på at det er kun en liten del av min studie som kommer frem til dette funnet. Hva som gjør at barnevernkonsulentene deler lite med skolen selv om de er innenfor lovverket og hvordan man kan jobbe for å løse dette problemet.

Litteraturliste

- Baklien, B. (2009). Skole, barnehage, barneverntjeneste- bilder av «de andre» hindrer samarbeid. *Norges Barnevern*. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2009-04-03>
- Barnevernloven. (1992). Lov om barneverntjenester (LOV-1992-07-17-100) Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100>
- Barne- og familiedepartementet (2019) *Barnets beste og barnets med- og selvbestemmelsesrett*. Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/innsiktsartikler/bosted-og-samvar/barns-beste-og-medbestemmelsesrett/id2076312/#:~:text=Barnets%20beste%20skal%20v%C3%A6re%20et,barneloven%20%C2%A7%C2%A7%2031%2D33>
- Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet. (2018). *Skoleveileder – Veileder for samarbeid mellom skole og barnevern*. https://ny.bufdir.no/fagstotte/produkter/skoleveileder_veileder_for_samarbeid_mellom_skole_og_barnevern/#heading-contentlink-114757
- Befring, E. (2007). *Forskningsmetode med etikk og statistikk* (1 utg.). Det Norske Samlaget.
- Borg, E., Christensen, H., Fosestøl, K. & Pålshaugen, Ø. (2015) *Hva lærere ikke kan! Et kunnskapsgrunnlag for satsing på bruk av flerfaglig kompetanse i skolen*. (Afi- rapport 6/2015) Arbeidsforskningsinstituttet. https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/forskningsrapporter/sluttrapport_hva-larerne-ikke-kan_med-sammendrag.pdf
- Braarud, H.C. & Nordanger, D. Ø. (2011) *Kompleks traumatisering hos barn: En utviklingspsykologisk forståelse*. Tidsskrift for Norsk psykologforening. Vol 48, nummer 10, side 968-972.
- Brottveit, G. (2014) *Barnets beste – en fortolkende tilnærming til begrepets betydning i en barnefaglig kontekst*. <https://fonteneforskning.no/pdf-15.19405.0.3.6bfd13461>

- Christensen, H. & Godø, H., T. (2021) *Tverrprofesjonelt samarbeid i skolen: Lærereens forståelse av egen kjernekompetanse*. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-2987-2021-01-03>
- Dahl, T., Askling, B., Heggen, K., Kulbrandsstad, L., I., Lauvdal, T., Qvortrup, L., Salvanes, K., G., Skagen, K., Skrøvset, S. & Thue, F., W. (2016) *Ekspertgruppa om lærerrollen: Et kunnskapsgrunnlag*. Fagbokforlaget.
- Dalen, M. (2011) *Intervju som forskningsmetode: en kvalitativ tilnærming* (2 utg.). Oslo: Universitetsforlaget
- Davies, L. (2013). *Increasing parent involvement in school*.
<http://www.kellybear.com/TeacherArticles/TeacherTip22.html>
- Det kongelige barne- og familiedepartementet (2005) *Barnevernet og taushetsplikten, opplysningsretten og opplysningsplikten*. Q-2. (Rundskriv). Regjeringen.
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/rus/2005/0002/ddd/pdfv/243383-q-24_rundskriv_taushetsplikt.pdf
- Drageset., S. & Ellingsen., S. (2011) *Å skape data fra kvalitativt forskningsintervju – Samtaler er grunnleggende og kanskje den mest gyldige formen for kunnskapsutvikling vi kjenner til*. [10.4220/sykepleief.2011.0027](https://doi.org/10.4220/sykepleief.2011.0027)
- Drugli, M., B & Onsøien, R. (2010) *Vanskelige foreldresamtaler – Gode dialoger*. (1.utg.). Cappelen Damm.
- Drugli, M., B. (2008) *Barn som vekker bekymring*. (2.utg.). Cappelen akademisk forlag
- Drugli, M., B. & Nordahl, T. (2016) *Forskningsartikkel: Samarbeidet mellom hjem og skole*
<https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/samarbeid/samarbeid-mellom-hjem-og-skole/samarbeidet-mellom-hjem-og-skole/hvordan-fremme-foreldresamarbeid/>

- Eidsheim, F. (2001) *BRO-Teamet. En prosessevaluering av barne- og ungdomspsykiatrisk ressursteam*. NIBR. Oslo: Prosjektrapport 2001:21.
- Epstein, J.L. (2010) *School, family, and community partnerships- preparing educators and improving schools*. (2.utg) Taylor & Francis Group.
- Eriksen, E. & Germeten, S. (2014) *Barnevern i barnehage og skole – Møte mellom barn, foreldre og profesjoner*. Cappelen Damm.
- Flaten, B., Brustad, M. T, Svendsen, H., & Gjerve, M. (2013) *Tverrfaglig samarbeid i barnevernssaker*. [10.4220/sykepleiens.2013.0054](https://doi.org/10.4220/sykepleiens.2013.0054)
- Forvaltningsloven (1967) Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (LOV-1967-02-10) Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1967-02-10>
- Fossum, S., Lauritzen, C., Vis, A.,M.,S., Ottosen, A. Rustad, K., B. (2015) *Samhandling mellom barnevern og psykisk helsevern for barn og unge – en litteraturgjennomgang*. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2015-04-04>
- Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet (2016) *Samarbeid mellom skole og barnevern. En veileder*.https://www.statsforvalteren.no/contentassets/8ed4cc16f95047e1ba0d8d0d535ace18/samarbeid_mellom_skole_og_barnevern_en_veileder_2016.pdf
- Eriksen, E. & Germeten, S. (2014) *Barnevern i barnehage og skole – Møte mellom barn, foreldre og profesjoner*. Cappelen Damm.
- Glavin, K & Erdal, B. (2018) *Tverrfaglig samarbeid i praksis – Til beste for barn og unge i kommune-Norge*. Kommuneforlaget.
- Hansen, B., E., Madsen, C., Kristofersen, L., B. & Hvinden, B. (2014) *Barnevern i Norge 1990-2010. En longitudinell studie*. NOVA Rapport 9/2014. https://bibliotek.buudir.no/BUF/101/Barnevern_i_Norge_1990_2010_NOVA.pdf?_gl=1*p0ei3e*_ga*OTMxMzk0Nzk1LjE2MzI3NDUwNjY.*_ga_E0HBE1SMJD*MTY1MTY1NDI0MS41OC4wLjE2NTE2NTQyNDEuMA

- Hesjedal, E., Hetland, H. & Iversen, A., C. (2015) *Interprofessional collaboration as a means of including children at risk: An analysis of Norwegian educational policy documents*.
<https://doi.org/10.1080/13603116.2015.1057241>
- Johannessen, A., Tufte, P. A., & Christoffersen, L. (2010) *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. (4 utg.). Abstrakt forlag
- Johannessen, L. E. F, Rafoss, T. W, & Rasmussen, E., B. (2021) *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. (4 utg.). Universitetsforlaget.
- Kjellehold, A. (2003) «*Barnevernets taushetsplikt og mulighet for samarbeid og kommunikasjon*». Side 191-211 i: Tjomsland, S. (red.): *Barnevern og omsorgsovertakelse*. Oslo: Kommuneforlaget
- Kjønstad, A. (2014) *Taushetsplikt om barn – kommunikasjon og samarbeid mellom helse- og omsorgstjenesten, skoleetaten, sosialtjenesten i NAV og barneverntjenesten*. (4.utg.) Kommuneforlaget.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015) *Det kvalitative forskningsintervju*. (3 utg.) Gyldendal akademisk
- Lone, J. A. (2019) *Tverrfaglig samarbeid og ledelse på oppvekstfeltet*. Rapport nr: R1020445. Agenda Kaupang. https://www.agendakaupang.no/wp-content/uploads/2019/03/Rapport_Oslo_Tverrfaglig-samarbeid-og-ledelse-p%C3%A5-oppvekstfeltet_AK.pdf
- Majumdar, D. (2006) *Collaboration among government agencies with special reference to New Zealand: A literature review*. Social Policy Journal of New Zealand.
<https://www.msd.govt.nz/documents/about-msd-and-our-work/publications-resources/journals-and-magazines/social-policy-journal/spj27/27-pages183-198.pdf>
- Malterud, K. (2017) *Kvalitative forskningsmetode for medisin og helsefag*. (4. utg.) Universitetsforlaget.

- Midsund, B. I. (2005) *Miljøarbeid i skolen. Organisasjonens betydning*. Kristiansand: Høyskoleforlaget
- Moe, T. (2015) *Når ledelsen gjør forskjell – Ledelse som virkemiddel for å styrke samarbeidet mellom barnevern og barnehage for implementering av tidlig intervensjon*.
<https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2015-01-02>
- NOU 2000:12 (2000) *Barnevernet i Norge. Tilstandsvurderinger, nye perspektiver og forslag til reformer*. Barne- og familiedepartementet.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/051e391fbb3d4ef2be97a4478dd62e86/no/pd/fa/nou200020000012000dddpdfa.pdf>
- Opplæringsloven (1998) Lov om grunnskolen og den videregående opplæringen (LOV-1998-07-17-61) Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61>
- Oppvekst- og utdanningsavdelingen (2016) *Felles barn, felles utfordringer og felles mål – Skole og barnevern hånd i hånd*. <https://docplayer.me/46340260-Felles-barn-felles-utfordringer-og-felles-mal-skole-og-barnevern-hand-i-hand.html>
- Postholm, M. B (2010) *Kvalitativ metode – en innføring i fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* (2. utg.) Universitetsforlaget.
- Prop.169 L (2016-2017) *Endringer i barnevernloven mv. (bedre rettssikkerheten for barn og foreldre)*. Barne- og familiedepartementet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-169-l-20162017/id2568801/>
- Regjeringen (2016) *Taushetsplikt og ansvar*.
<https://www.regjeringen.no/no/sub/radikalisering/veileder/taushetsplikt-og-ansvar/id2398415/>
- Seeberg, M., L., Winsvold, A. & Sverdrup., S. (2013). *Skoleresultater og utdannings situasjon for barn i barnevernet – En kunnskapsoversikt*. NOVA notat 4/2013.
<https://oda.oslomet.no/oda->

[xmlui/bitstream/handle/20.500.12199/5192/7323_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/20.500.12199/5192/7323_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Stang, E., G, Aamodt, H., A, Sverdrup, S, Kristofersen, L., B. & Winsvold, A. (2013) *Taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt – regelkunnskap og praksis*. NOVA rapport 3/2013. https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/20.500.12199/5063/6818_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Steihaug, S., & Loeb, M. (2007) *De ressurskrevende brukerne innen psykisk helsearbeid – samhandling og organisering*. Sintef-rapport. <https://www.sintef.no/globalassets/upload/helse/psykisk-helse/pdf-filer/a-1367.pdf>

Stephansen, M., K. (2017) *Barnevernet ruster seg mot ekstremisme – Radikalisering er en risikosone som barnevernet bør være opptatt av*. <https://fontene.no/fagartikler/barnevernet-ruster-seg-mot-ekstremisme-6.47.429729.b32d24d658>

Strøm, L. (2007): *Juridiske bestemmelser*. Side 41-55 i: Gjertsen, P. Å. (red.): *Forebyggende barnevern*. Oslo: Fagbokforlaget

Thomassen, M. (2006) *Vitenskap, kunnskap og praksis – innføring i vitenskapsfilosofi for helse- og sosialfag*. Gyldendal akademisk.

Ødegård, A. & Willumsen, E. (2012) *Felles innsats eller solospill? – En kvalitativ studie om tjenesteyteres samarbeid omkring barn og unge*. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2011-04-02>

Ødegård, A., Lohne, M. & Willumsen, E. (2015) *Utsiktet flytting fra fosterhjem – En kvalitativ studie av fosterforeldrenes erfaringer*. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2015-03-02>

Vedlegg

Informasjonsskriv og samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet

«Hvordan fungerer samarbeidet mellom barnevern og skole»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i masteroppgaven i barnevern hvor formålet er å undersøke samarbeidet mellom barnevern og skole med fokus på taushetsplikten.

Formål

Formålet med prosjektet er å undersøke samarbeidet mellom barnevern og skole. Jeg vil analysere og sammenligne svar fra 8 respondenter i barneverntjenesten og i skolen. Jeg ønsker å vite hvordan de involverte opplever og vurderer situasjonen.

Forskningsspørsmålene handler om hvordan samarbeidet fungerer, samt hva som evt. kan forbedres.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet

OsloMet

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du blir intervjuet av meg. Det vil ta ca 1 time. Intervjuet inneholder spørsmål om hvordan du opplever samarbeidet. Jeg tar lydopptak og notater fra intervjuet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noe grunn. Alle opplysninger om deg vil bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Student og veileder vil ha tilgang ved behandlingsansvarlig institusjon. Navnet og kontaktopplysningene dine vil jeg erstatte med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 16. mai 2022. Personopplysninger anonymiseres og lydopptak slettes ved prosjektslutt.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- Innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger, og
- å sende klage til personvernombudet eller datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Marina Hornnes (student), epost: marinahornnes@hotmail.com, mobil: 41277087

OsloMet ved Janne Thu Ilstad (veileder) epost: jannil@oslomet.no, mobil: 99471544

Med vennlig hilsen

Marina Hornnes
Student i Master i barnevern ved OsloMet.

Janne Thu Ilstad
Veileder

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «samarbeidet mellom barnevern og skole», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

Å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca 16 mai 2022.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

[Intervjuguide ansatte i barneverntjenesten](#)

Bakgrunnsspørsmål

Kjønn

Utdanning

Hvor lenge har du jobbet i barnevernet?

Samarbeid

Fortell om din erfaring med samarbeidet med skole

Kan du fortelle om en gang du opplevde at dere hadde et godt/dårlig samarbeid

Hva er utfordrende med samarbeidet?

Har du forslag til endringer som kan gjøre samarbeidet lettere?

Taushetsplikt

Har taushetsplikten noen ganger vært til hinder på samarbeidet? gi eksempler.

Hva tenker du kan endres/gjøres annerledes for at samarbeidet kan bli bedre mtp taushetsplikten?

Hvordan påvirkes samarbeidet av taushetsplikten?

[Intervjuguide ansatte i skolen](#)

Bakgrunnsspørsmål

Kjønn

Utdanning

Hvor lenge har du jobbet i skolen?

Samarbeid

Fortell om din erfaring med samarbeidet med barnevernet

Kan du fortelle om en gang du opplevde at dere hadde et godt/dårlig samarbeid

Hva er utfordrende med samarbeidet?

Har du forslag til endringer som kan gjøre samarbeidet lettere?

Hvordan er samarbeidet i ettertid av en sak? Hva slags informasjon får du som lærer i ettertid?

Taushetsplikt

Har taushetsplikten noen ganger vært til hinder på samarbeidet? gi eksempler.

Hva tenker du kan endres/gjøres annerledes for at samarbeidet kan bli bedre mtp taushetsplikten?

Hvordan påvirkes samarbeidet av taushetsplikten?

Vurdering

 Skriv ut

Referansenummer

944009

Prosjekttittel

Masteroppgave i barnevern

Behandlingsansvarlig institusjon

OsloMet – storbyuniversitetet / Fakultet for samfunnsvitenskap / Institutt for sosialfag

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Janne Thu Iltstad , jannil@oslomet.no, tlf: 99471544

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Marina Hornnes, marinahornnes@hotmail.com, tlf: 41277087

Prosjektperiode

06.12.2021 - 01.10.2022

Vurdering (1)**17.12.2021 - Vurdert**

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg den 17.12.2021, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 01.10.2022

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), og dataportabilitet (art. 20).

NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13. Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32).

Ved bruk av databehandler (spørreskjemaleverandør, skylagring eller videosamtale) må behandlingen oppfylle kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29. Bruk leverandører som din institusjon har avtale med.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde:

<https://www.nsd.no/personverntjenester/fylle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>

Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!